

TÜRKÇEDEN İNGİLİZCE VE FRANSIZCAYA ANAYASA HUKUKU TERİMLERİ SÖZLÜĞÜ

Kemal Gözler, Anayasa Hukukunun Genel Teorisi, Bursa, Ekin Yayınevi, 2011, 2 Cilt
(32+973; 32+1040 s.) (www.anayasa.gen.tr/ahgt.htm)

Türk anayasa hukuku doktrininin standart terimlere ihtiyacı vardır. Bu nedenle, biz bu kitapta Türkçe teknik terimleri tırnak işareti içinde verdik ve onların hemen yanına parantez içinde onların İngilizce ve Fransızca karşılıklarını italik harflerle verdik. Örneğin “hak (*right, droit*)”. Kitabımızda tırnak içinde verdiğimiz teknik terimleri alfabetik bir şekilde sıralamak ve her birinin yanlarına İngilizce ve Fransızca karşılıklarını çıkararak vermek suretiyle burada bir “*Türkçeden İngilizce ve Fransızcaya Anayasa Hukuku Terimleri Sözlüğü*” oluşturduk.

Bu sözlükte, 2200 civarında Türkçe hukuk teriminin Fransızca ve/veya İngilizce karşılıkları bulunmaktadır. Hatta bazı terimlerin karşısında sadece Fransızca ve/veya İngilizce karşılıkları değil, Latince, Almanca ve İtalyanca karşılıkları da verilmiştir.

Türkçe terimlerin yabancı dillerdeki karşılıklarının verilmesinde önce Fransızca veya önce İngilizce terimi vermek gibi, belli bir sıra izlenmemiştir. Türkçe terimden sonra bazen bu terimin önce Fransızca karşılığı, bazen önce İngilizce karşılığı verilmiştir. Bazen de Türkçe terimden sonra sadece Fransızca veya sadece İngilizce veya sadece Latince karşılığı verilmiştir.

Sözlükte ayrıca bu terimlerin kitapta geçtiği sayfa numaraları belirtilmiştir. Sözlük girdilerinin sonundaki Roma rakamları bu kitabın cilt sayısına; Arap rakamları ise o ciltteki sayfa numarasına işaret etmektedir. Örneğin “açık deniz: *high sea, haute mer*, I: 427” şeklindeki sözlük girdisinden, “açık deniz” teriminin İngilizce karşılığının “*high sea*”; Fransızca karşılığının ise “*haute mer*” olduğu ve bu terimlerin kitabın birinci cildinin 427’nci sayfasında geçtiği anlaşılmalıdır. Böylece terimleri izleyen numaraların işaret ettiği sayfalara bakılarak bu terimlerin anlamlarına ve hiç olmazsa kullanım örneklerine ulaşılabilir. Ayrıca bu sözlük, Türkçe bir anayasa hukuku metnini Fransızcaya veya İngilizceye çevirecek kişilere de yararlı olabilecektir.

---A---

açık deniz: *high sea, haute mer*, I: 427
 açık denizin serbestliği: *freedom of the high sea, liberté de la haute mer*, I: 427
 açık liste: *liste ouverte*, II: 524
 açık mektup (İngiltere’de krali onay işleminin bir belgesi): *letters patent*, I: 206
 açıkça temelden yoksun olma: *manifestly ill-founded, défaut manifeste de fondement, manifestement mal fondée*, II: 619
 açıklama: *statement*, I: 838
 açıklık: *clarté*, I: 197
 ada: *island*, I: 422
 adalet bakanı (bir nevi) (ABD, Birleşik Krallık): *attorney general*, II: 22, 171, 216
 adalet bakanı: *garde des seaux* (Fransa), II: 317
 adalet çeşmesi, adaletin kaynağı: *fountain of justice*, II: 174, 470
 adalet dağıtma: *rendre la justice*, II: 420
 Adalet Yüksek Konseyi: *Conseil supérieur de la Justice*, II: 181, 185, 188
 adalete engel olma: *criminal obstruction of justice*, II: 27, 28
 adem-i merkezî hukuk düzenleri: *ordres juridiques décentralisés*, I: 216
 adem-i merkezî idare: *administration décentralisée*, II: 2
 adem-i merkezî tipte anayasa yargısı: *decentralized type of judicial review*, II: 740
 adem-i merkezî üniter devlet: *État unitaire décentralisé*, I: 483
 adem-i temerküz: *déconcentration*, I: 480
 adî kanun: *loi ordinaire*, II: 767
 adî suçlar: *délits de droit commun*, II: 83
 adil tatmin: *just satisfaction, satisfaction équitable*, II: 630
 adil tazmin hakkında hüküm: *judgment on just satisfaction, arrêt sur la satisfaction équitable*, II: 634
 af hakkı: *droit de grâce*, II: 75
 af yetkisi: *pardoning power*, II: 30
 af, amnisti: *amnistie*, I: 307, 881, I: 883
 af: *pardon, mercy, grâce*, II: 31, 169
 aforoz: *excommunication*, II: 470

agora: *agora*, I: 656
 ağır ceza mahkemeleri: *cour d’assises*, II: 471
 ağır cürüm ve kabahatler: *high crimes and misdemeanors*, II: 28
 ahde vefa, söze bağlılık: *pacta sunt servanda*, II: 773
 aile babası: *pater familias*, I: 385
 aile oyu: *vote familial*, I: 707
 akdetme (uluslararası andlaşma): *conclusion*, 194, II: 645
 akdetme yetkisi: *power of conclude the treaties, pouvoir de conclure des traités*, II: 194
 akdetme: *conclusion*, I: 878
 aksiyle kanıt, mefhum-u muhalefet: *argumentum a contrario*, I: 236, 294
 aksiyolojik geçerlilik: *validité axiologique*, I: 150
 aktif statü hakları: *active status rights*, II: 509
 alacaklı: *créancier*, II: 481
 alarm hâli: *estado de alarma* - İspanya, II: 390
 alenî oy: *vote public*, I: 712
 alenî: *public, publique*, II: 631
 alenîlik: *publicité*, II: 425
 Alman Federal Anayasa Mahkemesi: *Bundesverfassungsgerichts*, I: 505, 522
 Alman Komünist Partisi: *Kommunistische Partei Deutschland [KPD]*, II: 756
 Almanya’da Birinci Meclis: *Bundestag*, II: 58, 93, 129
 Almanya’da İkinci Meclis: *Bundesrat*, II: 93
 alt görevliler: *inferior officers*, II: 33
 alt meclis: *chambre basse, lower house*, I: 756
 alt yapı: *infrastructure*, I: 390
 amaçsal yorum teorisi: *purposive theory*, I: 234
 Amerikan modeli anayasa yargısı: *American model of constitutional review, modèle américain de justice constitutionnelle*, II: 740
 amnisti, af: *amnistie*, I: 307, 881, 883; II: 170

- ampirik doğrulama: *vérification empirique*, I: 138
- ana soyundan intikal sistemi: *matrilinear system of succession, système matrilineaire*, I: 459
- anayasa başvurusu: *constitutional complaint, verfassungsbeschwerde*, II: 751
- anayasa değişikliği (ABD'de): *amendment*, I: 336, 338
- anayasa değişikliği hakkında kanun: *act on the amendment to the constitution, loi sur la révision constitutionnelle*, II: 767
- anayasa değişikliği teklif etme yetkisi: *power to initiate constitutional revision, the right to propose a Constitutional amendment*, I: 347
- anayasa değişikliği: *constitutional amendment, constitutional revision, révision constitutionnelle*, II: 143, 762, 769
- anayasa değişikliği: *constitutional revision, constitutional amendment, révision constitutionnelle*, I: 336
- anayasa hukuku profesörü: *professeur de droit constitutionnel*, I: 80
- anayasa hukuku ve siyasal kurumlar: *droit constitutionnel et institutions politiques*, I: 88
- anayasa hukuku: *constitutional law*, I: 28
- anayasa hukukunun devamsızlığı: *discontinuité du droit constitutionnel*, I: 75
- anayasa hukukunun genel teorisi: *general theory of constitutional law, théorie générale de droit constitutionnel*, I: 44
- anayasa içi, anayasaya uygun: *intra constitutionem*, I: 823
- Anayasa Konseyi: *Conseil constitutionnel*, I: 90; II: 698
- anayasa konvansiyonları: *Conventions of the Constitution*, I: 199, 114
- anayasa koyucunun niyetleri: *intentions of Constitution's framers*, I: 232
- anayasa mahkemesi: *constitutional court, constitutional tribunal, tribunal constitutionnel, corte costituzionale, tribunal constitucional*, II: 698
- anayasa şikayeti: *constitutional complaint, verfassungsbeschwerde*, II: 751
- anayasa yapma usûlleri: *modes d'établissement des constitutions, constitution-making processes*, I: 324
- anayasa yargısı: *constitutional review, constitutional justice, constitutional jurisdiction, contentieux constitutionnel*, II: 696
- anayasa: *constitution*, I: 27, 104
- anayasacı anlayış: *conception constitutionnaliste*, II: 100
- anayasacılığa aykırı anayasa: *constitution against constitutionalism*, I: 135
- anayasacılık: *constitutionalism, constitutionnalisme*, I: 132
- anayasacılıksız anayasalar: *constitutions without constitutionalism*, I: 135
- anayasa-dışı: *extra-constitutionnel*, I: 163
- anayasal değerde ilkeler: *principes de valeur constitutionnelle*, II: 786
- anayasal değişme: *constitutional change, changement constitutionnel*, I: 336
- anayasal denetim: *constitutional review, contrôle constitutionnel*, II: 697
- anayasal düzeni: *constitutional order*, II: 777
- anayasal haklar: *droits constitutionnels*, II: 490
- anayasal kanun: *constitutional act, loi constitutionnelle*, II: 766
- anayasal kanunlar: *lois constitutionnelles*, I: 28
- anayasal monarşi: *constitutional monarchy, monarchie constitutionnelle*, I: 456
- anayasal oto-determinasyon hakkı: *auto-détermination constitutionnelle, riht to self-organization*, I: 509
- anayasal teamül: *coutume constitutionnelle*, I: 193
- anayasal uygulamalar: *usages constitutionnels*, I: 194
- anayasaların içerikleri: *contenu des constitutions, contenu matériel des constitutions*, I: 122
- anayasaların yapılması ve değiştirilmesi: *établissement et révision des constitutions*, I: 315
- anayasallık denetimi: *review of constitutionality, contrôle de constitutionnalité*, II: 697

- anayasanın bütünüyle değiştirilmesi: *total revision, révision totale*, I: 337
- anayasanın kısmî değişikliğinin: *partial revision*, I: 352
- anayasanın tümünden değiştirilmesi: *total revision, Gesamtänderung*, II: 770
- anayasanın üstünlüğü: *constitutional supremacy, suprématie de la Constitution*, II: 699
- anayasaüstünlük: *supraconstitutionnalité*, I: 152
- anayasaya aykırılık itirazı: *plea of unconstitutionality, contention of unconstitutionality*, II: 750
- anayasaya aykırılık sebepleriyle: *grounds, moyens*, II: 805
- anayasaya karşı cürüm: *attentato alla Costituzione*, 89, 91, II: 105
- anayasaya karşı hile: *fraude à la constitution*, I: 188
- anayasaya karşı komplo: *attentato alla Costituzione*, II: 757
- anayasaya karşı, anayasaya aykırı: *contra constitutionem*, I: 202
- anayasaya uygun, anayasa içi: *intra constitutionem*, I: 823
- anayasaya uygunluk denetiminin konusu: *subject of judicial review*, II: 761
- anayasayı değiştiren kanun: *law amending the constitution, loi modifiant la constitution*, II: 767
- anayasayı ihlâl: *violation of the constitution*, II: 105
- anayasayı ilga: *abrogation de constitution*, I: 320
- anayasayı izleyen, anasadan kaynaklanan: *secundum constitutionem*, I: 823
- anayasayı kasten ihlâl: *intentional violation of the Constitution, vorsätzlicher Verletzung des Grundgesetzes*, II: 90, 104
- anayasayı tamamlayıcı: *praeter constitutionem*, I: 201
- anayasayı veya diğer bir federal kanunu kasten ihlâl: *vorsätzlicher Verletzung des Grundgesetzes oder eines anderen Bundesgesetzes*, 89, II: 91
- andlaşma yapma yetkisi: *treaty making power*, II: 194
- andlaşmalar: *traités*, I: 878
- andlaşmaların akdedilmesi: *conclusion of treaties, conclusion des traités*, II: 642
- Andora Prensiği: *Principat d'Andorra*, I: 452
- anonim: *anonymous, anonyme*, II: 605
- apaçık çatışma: *evident conflict*, II: 742, 811
- apaçık kavgacı ve tamamıyla önemsiz konularda başvurular: *requête manifestement chicanière ou dépourvue de tout enjeu réel, application manifestly vexatious or devoid of any real purpose*, II: 611
- araştırma komisyonu: *commission d'enquête*, I: 861
- arizi nitelik, sıfat-ı âriza: *accidentalia*, I: 190
- artık oyların dağıtılışı: *répartition des restes*, I: 728
- asgari ücret: *minimum-wage*, II: 817
- asıl metin: *original text*, I: 338
- askerî ve sivil görevler: *civil and military posts*, II: 151
- askerî yetkiler: *military power*, II: 30, 159
- aslı farklar: *crucial differences*, I: 566
- aslı kurucu iktidar: *pouvoir constituant originaire*, I: 316
- aslı, ilksel: *originnaire, initiale*, I: 667
- aslı: *originnaire*, II: 284, 355, 365, 367
- aşırı şekil şartlarına bağlı olmaksızın: *without excessive formalism*, II: 591
- aşırı şekilcilikten uzak: *without excessive formalism, sans formalisme excessif*, II: 601
- aşıkâr bir adaletsizlik: *injustice flagrante*, I: 155
- aşkın bir düzen: *ordre transcendant*, I: 189
- ataerkil: *patriarcale*, I: 385
- atama yetkisi: *appointment power, pouvoir de nomination*, II: 33, 149, 315
- atama: *appointment, nomination*, II: 268
- atuf usûlü - AİHM kararlarına: *mode of citation, manière de citer*, II: 585
- atufet işlemleri: *acts of mercy, actes de clémence*, I: 881
- Avam Kamarası: *House of Commons*, I: 598, 748

- Avrupa Birliği Adalet Divanı: *Court of Justice of the European Union, Cour de justice de l'Union européenne*, II: 580
- Avrupa Birliği: *European Union, Union européenne*, II: 575
- Avrupa İçin Bir Anayasa İhdas Eden Antlaşma: *Treaty establishing a Constitution for Europe*, I: 488
- Avrupa İnsan Hakları Divanı: *European Court of Human Rights, Cour européenne des droits de l'homme*, II: 578
- Avrupa insan hakları hukuku: *European human rights law, droit européen des droits de l'homme*, II: 571
- Avrupa İnsan Hakları Komisyonu: *European Commission of Human Rights, Commission européenne des Droits de l'Homme*, II: 578
- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi karar ve hükümlerine atfı usulü: *Mode of citation, manière de citer les arrêts et décisions de la Cour*, II: 585
- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi: *European Court of Human Rights, Cour européenne des droits de l'homme*, II: 580
- Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi: *The European Convention on Human Rights: La Convention européenne des droits de l'homme*, II: 486, 572, 574
- Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi: *Committee of Ministers of the Council of Europe, Comité des ministres du Conseil de l'Europe*, II: 637
- Avrupa Konseyi: *Council of Europe, Conseil de l'Europe*, II: 574
- Avrupa Konseyi: *European Council, Conseil européen*, II: 575
- Avrupa Parlamentosu: *European Parliament, Parlement européen*, II: 581
- Avrupa'da demokratik "ortak bir kamu düzeni": *common public order of the free democracies of Europe, European public order, ordre public européen*, II: 584
- Avukat: İngiltere'de: *barrister*, II: 462
- Avustralya Yüksek Mahkemesi: *High Court of Australia*, I: 522
- Avusturya Anayasa Mahkemesi: *Verfassungsgesichtshof Österreich*, I: 522
- aynen iade: *restitution*, II: 636
- aynı değer: *similar dignity*, II: 677
- ayrı ama eşit doktrini: *the separate but equal doctrine*, II: 728
- ayrılma hakkı: *droit de sécession, right of secession*, I, 477, 486, 490
- ayrılma yoluyla federalizm: *fédéralisme par dissociation*, I: 523
- ayrılma, federal devletin bölünmesi: *dissociation*, I: 523
- ayrılma: *secession*, I: 375
- ayrımcılık yapılmaması ilkesi: *principe de non-discrimination*, I: 156
- ayrışık oy: *separate opinion*, II: 438, 632
- azınlık milliyetçiliği: *minority nationalism*, I: 418
- azınlıkların tanınmaması: *non-reconnaissance de minorités*, I: 477
- azil yetkisi: *removal power, ABD*, II: 33
- azil, görevden alma: *révocation, removal, removal from office*, II: 19, 150, 326
- azil: *révocation*, I: 671
- azledilememe: *non-révocabilité*, I: 678
- B---**
- baba hattından Yunan neslinden olmak: *be of Greek descentance from the father's line*, II: 56
- baba soyundan intikal: *succession en ligne paternelle, patrilinear system of succession*, I: 459
- bağdaşmazlıklar: *incompatibilities; incompatibilités*, II: 66, 113, 612
- bağımsız devlete parçalanması: *démembrement de l'Etat, dismemberment of a state*, I: 320
- bağımsız devletlerin birleşmesi: *federation of states*, I: 320
- bağımsız düzenleyici ajans: *independent regulatory agency, ABD*, II: 34
- bağımsız idarî ajanslar: *administrative agencies: ABD'de*, II: 41, 368
- bağımsız varlık: *entities*, I: 497
- bağımsız: *indépendante*, II: 608
- bağımsızlık savaşı: *guerre d'indépendance, war of independence*, I: 319
- bağımsızlık: *independence*, I: 432
- bağışlama yetkisi: *power of pardon, pouvoir de pardonner*, I: 881
- bağlayıcı: *obligatoire*, I: 850; II: 141

- bağlayıcılık gücü: *binding force, force obligatoire*, II: 515
- bağlı yetki: *compétence liée*, I: 671, 847; II: 242
- bahşetmek, ihsan etmek: *octroyer*, I: 325
- bakan atama ve azletme yetkisi: *pouvoir de nomination et de révocation des ministres, appointment and removal from office of ministers*, II: 146
- bakan: *minister, ministre*, I: 590
- bakan: *minister, ministre*, II: 316, 318, 349
- bakan-başkan: *Ministerpräsident*, I: 512
- bakanlar (ABD'de): *principal officers of the executive departments*, II: 21
- Bakanlar Komitesi: *Committee of Ministers, Comité des ministres*, II: 637
- bakanlar kurulu görüşmelerinin ifşa edilmesi: *disclosures of Cabinet discussions*, II: 265
- bakanlar kurulu işlemlerini imzalamak: *signature des actes du conseil des ministres*, II: 156
- bakanlar kurulu üyesi olmayan bakanlar: *non-cabinet ministers*, II: 256, 319
- bakanlar kurulu: *council of ministers, conseil des ministres*, II: 10, 148, 255, 257
- bakanlar kurulu: *council of ministers, conseil des ministres*, I: 590
- bakanlar kuruluna başkanlık etme yetkisi: *pouvoir de présider le conseil des ministres*, II: 147
- Bakanlar Kurulunda görüşülen kararname-ler: *décrets délibéré en Conseil des Ministres - Fransa'da*, II: 156, 373
- Bakanlar Kurulunun görüşü ve onayıyla: *with the advice and approval of the Cabinet*, II: 653
- bakanlar kurulunun grevi: *grève des ministres*, II: 82, 252
- bakanlar: *ministers, ministres*, I: 590
- bakanlar: *ministers, ministres*, II: 10, 255, 257
- bakanların dayanışması: *solidarité ministérielle*, II: 291
- bakanların görüşü: *advice of Ministers*, II: 210
- bakanların sorumlulukları: *responsabilités des ministres*, II: 332
- bakanlık dayanışması: *solidarité ministérielle*, I: 560
- bakanlık kararı (Fransa'da): *arrêté ministériel*, II: 375
- bakanlık müsteşarı: *senior civil servant*, II: 330
- bakanlık sahibi olmayan bakanlar: *non-departmental ministers*, II: 319
- bakanlık yönetmeliği (Fransa'da): *règlement ministériel*, II: 375
- bakanlık: *ministère, ministry*, II: 316
- bakanlıklar (ABD'de): *departments*, I: 576
- bakanlıklı bakanlar: *ministres à portefeuille, departmental ministers*, II: 318
- bakanlıksız bakan: *ministre sans portefeuille, minister without portfolio, non departmental ministers*, II: 318
- bakiye yetkiler: *compétences résiduelles*, I: 516
- bakiye yetkiler: *residual powers, compétences résiduelles*, I: 304, 516
- balıkçılık bölgesi: *fishery zone, zone de pêche*: I: 427
- barış andlaşmaları akdetme: *conclude treaties of peace*, II: 203
- barış yapmak: *make peace, conclure la paix*, II: 202
- barışçıl ayrılma: *sécession pacifique, peaceful secession*, I: 319
- basın açıklaması: *press release, communiqué de presse*, II: 812
- basit çoğunluk: *majorité simple*, I: 722
- basit idarî makamlar: *simples autorités administratives*, I: 64
- basit şekilde andlaşmalar: *accords en forme simplifiée*, II: 644, 656
- bastırıcı veya düzeltici denetim: *repressive type of control*, II: 748
- baş görevliler: *principal officers*, II: 22
- baş komutan: *commander-in-chief, commandant en chef*, II: 159, 160
- Başbakan - İrlanda: *Taoiseach*, II: 267
- başbakan yardımcısı: *deputy prime minister, vice president of the cabinet*, II: 295, 310
- Başbakan Yardımcısı: *Tánaiste - İrlanda*, II: 320

- başbakan: *prime minister, premier ministre*, I: 590, 600
- başbakan: *prime minister, premier ministre*, II: 255, 257, 292
- başbakanı atama yetkisi: *pouvoir de nomination du premier ministre*, II: 145, 296
- başbakanı azletme yetkisi: *pouvoir de révocation du premier ministre, removal from office of prime minister*, II: 146
- Başbakanın görüşü: *advice of Prime Minister*, II: 210
- Başbakanın görüşüyle: *on the advice of Prime Minister*, II: 210
- Başbakanın Makamı: *The Office of Prime Minister*: II: 295
- başbakanın önerisi: *proposal of the Prime Minister*, II: 147, 322
- başbakanlık hükümeti: *prime ministerial government*, I: 607
- Başhakim (ABD Yüksek Mahkeme Başkanı): *Chief Justice*, I: 577
- başkalaştırma: *alteration*, I: 336
- başkan - İrlanda: *President, Uachtan na Eireann*, II: 55
- Başkan Yardımcısı - ABD: *Vice-President*, II: 21
- Başkan Yardımcısı: *Vice President - ABD*, I: 576
- başkan: *president*, I: 571, 576
- başkan: *president, président*, II: 17, 47
- başkana karşı göreviyle alakalı olmayan bir fiilinden dolayı hukuk davası: *civil suits against a sitting president for non-presidential conduct*, II: 28
- Başkanın akdettiği uluslararası andlaşmalar (ABD'de): *executive agreements*, II: 32, 648, 656, 674
- Başkanın Yürütme Ofisi: *Executive Office of the President*, II: 24
- başkanlık demokrasisi: *presidential democracy, démocratie présidentielle*, I: 570
- başkanlık hükümet sistemi: *presidential system of government, système présidentiel de gouvernement*, I: 570
- başkanlık hükümeti: *presidential government, gouvernement présidentiel*, I: 570, 580
- başkanlık kararnameleleri (başkanın özerk düzenleyici işlemleri, ABD'de): *executive orders*, II: 39, 30, 367, 368
- başkanlık rejimi: *presidential regime, régime présidentiel*, I: 570
- başkanlık sistemi: *presidential system, système présidentiel*, I: 566, 570
- başkanlıkçılık, prezidansiyalizm: *presidentialism, présidentialisme*, I: 570
- başlangıç: *preamble, préambule*, I: 123
- başlangıçtan itibaren, ilksel: *ab initio*, 40, II: 368
- başvuru formu: *application form, formulaire de requête*, II: 622
- başvuru hakkının kötüye kullanımı: *abuse of the right of application, requête abusive*, II: 609
- başvuru numarası: *application number, numéro de la requête*, II: 585
- başvurucuların aynı olması: *identité des requérants*, II: 606
- başvurucunun önemli bir zarar görmemiş olması: *no significant disadvantage, absence d'un préjudice important*, II: 621
- başvuruda hakaretamiz bir dil kullanılması: *offensive language, usage d'un langage abusif*, II: 610
- başvurudan vazgeçme: *withdrawal of an application*, II: 802
- başvuruların konularının aynı olması: *identité des griefs*, II: 607
- başvurunun Sözleşme veya Protokollerinin hükümleriyle bağdaşmaması: *the application is incompatible with the provisions of the Convention or the Protocols thereto, la requête est incompatible avec les dispositions de la Convention ou de ses Protocoles*, II: 612
- bayrak yasası: *flag law: droit du pavillon*, I: 428
- Belçika Tahkim Mahkemesi: *Cour d'Arbitrage de Belgique, Arbitragehof van België*, I: 522
- beldeler: *communes*, I: 481
- belediye başkanları: *mayors*, II: 150
- belirli bir esneklik: *une certaine souplesse, some degree of flexibility*, II: 601
- belirli fena hareket: *stated misbehaviour*, II: 90

- beş hâkimlik bir kurul: *a panel of five judges, un collège de cinq juges*, II: 635
- beş yıllık sistem: *quinquennat*, II: 64
- beşerî kanun: *lex humana*, II: 496
- beyan edici, bildirici: *déclaratoire*, 179
- beyan: *sworn*, II: 51
- beyaz istifa: *démission en blanc*, 677
- Beyaz Saray Ofisi: *The White House Office*, II: 24
- bi hakkın: *de plein droit*, I: 881
- biçimsel geçerlilik: *validité formelle*, I: 150
- bihakkın savaş hali: *état de guerre de plein droit*, I: 881
- bihakkın savaş hâli: *état de guerre de plein droit*, II: 204
- bihakkın üye: *ex officio member, membre de droit*, II: 582
- bihakkın: *ex officio*, II: 331, 344
- bikameralizm: *bicaméralisme*, I: 754
- bildirici: *déclaratif*, I: 217; II, 123
- bildiriler (İngiltere'de): *proclamation*, I: 749
- bildirim: *déclaration préalable*, II: 541
- bileşik devlet: *composed state, État composé*, I: 484
- bilgi, bilme: *connaissance*, I: 142
- bilimsel yorum, ilmî tefsir, doktrin yorumu: *interprétation scientifique, interprétation doctrinale, scholarly writings, academic writings*, I: 229
- bilinemezlik: *non-cognitivism*, I: 139
- bilme işlemi, tanıma işlemi: *acte de connaissance*, I: 241
- bilme konusu: *objet de la connaissance*, I: 140
- bir defa daha görüşülmesini isteyebilme: *demande d'une nouvelle délibération*, I: 839
- bir kez daha görüşülmek üzere parlamento-ya geri gönderme: *renvoi pour une nouvelle délibération*, I: 839
- birahane hükûmeti: *gouvernement de brasserie*, I: 609
- birey, fert: *individu*, II: 500
- bireycilik, ferdiyetçilik: *individualism*, II: 501
- bireylerin yararına ifa edilen devletin pozitif hizmetleri: *services positives de l'Etat, rendus dans l'intérêt des individus*, II: 508
- bireysel başvuru - AİHM: *individual applications, requêtes individuelles*, II: 584
- bireysel başvuru - anayasa yargısında: *constitutional complaint, verfassungsbeschwerde, recurso de amparo*, II: 752
- bireysel hak ve hürriyetler: *droits et libertés individuelles*, II: 491
- bireysel haklar, ferdi haklar: *droits individuels*, II: 502
- bireysel hürriyetler: *libertés individuelles*, II: 510
- bireysel kararlar: *individual opinions*, II: 438807
- bireysel niyabet: *régence individuelle, reggenza individuale*, II: 52
- bireysel oy, bireysel karar: *opinio seriatim*, II: 438, 807
- bireysel sorumluluk: *responsabilité individuelle, individual responsibility, individual ministerial responsibility*, I: 591, 594; II: 287, 336
- bireysel tedbirleri: *individual measures, mesures individuelles*, II: 636
- bireysel yararına hizmet eden idarî faaliyetler: *activité administrative au service de l'intérêt individuel*, II: 508
- birim, düzen, oluşum (AİHM): *formation*, II: 468, 582
- Birinci kuşak haklar: *droits de la première génération, first-generation human rights*, II: 511
- Birinci Meclis - İrlanda'da: *Dail Eireann*, II: 267
- birinci meclis: *première chambre*, I: 755
- birinci seçmenler: *électeurs primaires*, I: 708
- birinci: *primus*, II: 292
- Birleşik Devletler Yüksek Mahkemesi: *Supreme Court of the United States*, I: 505, 522
- Birleşik Krallık Yüksek Mahkemesi: *Supreme Court of the United Kingdom*, I: 544, 603
- birleşme yoluyla federalizm: *fédéralisme par association*, I: 523
- birleşme: *association*, I: 523

- birleşme: *unification, reunification, merger*, I: 372
- Birleşmiş Milletler Deniz Hukuku Sözleşmesi: *Convention on the Law of the Sea*, I: 425
- Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komisyonu: *Commission des droits de l'homme des Nations Unies, 'procédure 1503*, II: 608
- Birliğin durumu hakkında bilgi: *information of the state of the Union*, II: 38
- birlik toprağı: *Union Territories*, I: 497
- birlikte inceleme usulü: *joint procedure - AİHM*, II: 626
- birlikte sorumlu: *responsabili collegialmente*, II: 287
- birlikte: *cumulative*, I: 594
- birlikte: *in solidum*, II: 263
- bitişik bölge: *contiguous zone, zone contiguë*, I: 425
- blok oylama: *vote bloqué*, I: 628
- bloke liste: *liste bloquée*, I: 733
- boğazlar: *straits, détroits*, I: 425
- borç: *obligatio, obligation*, II: 481
- borçlu: *débiteur*, II: 481
- Bordeaux Okulu: *École de Bordeaux*, I: 86
- boşalma (devlet başkanlığının): *vacancy, vacance*, II: 70
- boşluk (saltanatta): *vacuum*, I: 460
- boşluk: *vacuum*, II: 50
- boy, kabile, aşiret, tribü: *tribut*, I: 385
- Bölge Mahkemeleri Kanunu ABD'de: *Circuit Court Act*, II: 717
- bölgeler, 481: *régions*, I: 482, 497
- bölgesel devlet: *Etat régional, regional state*, I: 533
- bölgesel devlet: *regional government*, I: 498
- bölünmezlik ilkesi: *principe d'indivisibilité*, I: 436
- bölünmüş egemenlik: *divided sovereignty*, I: 508
- Britanya Commonwealth Krallıkları: *British Commonwealth*, I: 485, 487
- Britanya Milletler Topluluğı: *Commonwealth of Nations*, I: 485
- bulunulan yerde oy: *vote sur place*, I: 710
- bütçe kavayesi: *cavalier budgétaire*, I: 877
- bütçe: *budget*, I: 872; II, 285
- bütçenin birliği: *unité du budget*, I: 874
- bütçenin genelliğı: *universalité du budget*, I: 874
- bütçenin yıllık olma: *annalité du budget*, I: 875
- bütçeyi ret: *refus du budget*, I: 872
- bütün diğer başvuru yollarının tüketilmesi: *exhaustion of all other legal remedies - anayasa yargısı*, II: 752, 801
- bütün milletin temsili: *représentation de la nation toute entière*, I: 674
- bütün: *in glabo*, I: 675
- büyük bir önem: *major importance*, II: 649, 652, 659
- büyük daire lehine dosyadan elçekme: *Relinquishment of jurisdiction to the Grand Chamber, Dessaisissement en faveur de la Grande Chambre*, II: 635
- Büyük Daire: *Grand Chamber*, II: 586
- büyük dük: *grand duc, grand duke*, I: 454; II, 48
- Büyük Hürriyet Fermanı (1215): *Magna Carta Libertatum*, I: 327, 539
- büyük jüri, *grand jury*, II: 385
- büyük kamu iktidarları: *grands pouvoirs publics*, I: 64
- Büyük Kurul, Büyük Şura: *Magnum Concilium*, I: 539, 598, 601, 746, 747
- büyük tercihler: *grandes options*, II: 72
- büyüklük esası: *ordre de primogéniture*, I: 458
- büyükten küçüğe doğru akıl yürütme: *argumentum a maiori ad minus*, I: 297
- C---
- carî işler: *affaires courants*, II: 72, 279
- cebir düzeni: *ordre de contrainte*, I: 147
- cebir işlemi: *acte de contrainte*, I: 147
- cebrî icra: *exécution forcée*, II: 438
- cenin: *foetus*, II: 477
- cep vetosu: *pocket veto*, II: 36
- ceza davalarından bağışıklık: *immunity from criminal proceedings*, II: 85
- ceza davalarını ortadan kaldırma: *quash*, II: 171
- ceza davası: *criminal trial*, II: 28
- ceza soruşturmasını durdurma: *to stop a prosecution*, II: 171

ceza soruşturmasını ve yargılmasını durdurma yetkisi: *nolle prosequi*, II: 171, 210

ceza usûlü: *procédure pénale*, II: 430

cezacı: *pénaliste*, II: 100

cezaî sahada serdedilen isnatlar: *criminal charge, accusation en matière pénale*, II: 618

cezaî sorumluluk: *criminal liability, criminal responsibility. responsabilité pénale*, II: 26, 82, 332, 337

cezaî: *pénale*, II: 334

cezanın daha hafif bir cezaya dönüştürülmesi: *commuer, commutation*, I: 883

cezanın indirilmesi: *reduction*, II: 171

cezanın kısmen veya tamamen ortadan kaldırılması: *remise de peine*, II: 171

cezanın tamamen ortadan kalkması: *remise de peine*, I: 883

cezaı daha hafif bir ceza türüne çevirme: *commutation*, II: 171

civar, yan soy: *ligne collaterale*, I: 459

Cumhuriyetin Altı Kitabı: *Les six livres de la République*, I: 432

Cumhurbaşkanı - Almanya: *Bundespräsident*, II: 58

cumhurbaşkanı kararname ve emirleri: *orders and decrees of the President of the Republic*, II: 775

cumhurbaşkanı: *president of the republic, président de la république*, I: 589; II: 10, 47, 55

cumhurbaşkanını istifaya zorlama: *acculer le président de la République à la démission*, II: 81, 251

cumhurbaşkanının görevi içinde işlemediği suçlar: *offences not committed in the performance of his or her duties*, II: 86

cumhurbaşkanlığı askerî teşkilatı: *maison militaire*, II: 73

Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliği: *Secrétariat général de la Présidence de la République, Segretariato generale della Presidenza della Repubblica*, II: 74

Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi: *presidential decree* - Yunanistan, II: 167

cumhurbaşkanlığı sivil teşkilatı: *maison civile*, II: 73

cumhurbaşkanlığı teşkilatı: *maison*, II: 73

cumhurbaşkanlığının boşalması: *vacancy of the presidency of the republic, vacance de la présidence de la république*, II: 69

Cumhuriyet Adalet Divanı: *Cour de Justice de la République*, I: 862

cumhuriyet hükümet şekli: *republican form of government*, I: 509

cumhuriyet kanunları tarafından tanınmış temel ilkeler: *principes fondamentaux reconnus par les lois de la République*, II: 777

Cumhuriyet Meclisi: *Assembleia da República*, II: 68

Cumhuriyet nişanları: *onorificenze della Repubblica*, II: 205

cumhuriyet: *république, republic*, I: 364, 466

---Ç---

çağrı (parlâmentoyu toplantıya çağırılması): *convocation*, II: 136

çalışma ve yargılama usûlleri - Anayasa mahkemelerinin: *procedure, rules for proceedings*, II: 799

çalışmakta olan anayasa: *constitution en action*, I: 72

çarpma, artma, çoğalma: *multiplication*, I: 706

çatışmalara son verme: *cessation of hostilities*, II: 202

çelişme ilkesi: *principe du contradictoire, principe de contradiction*, II: 425, 428, 432

çelişme usûlü: *adversarial proceedings, contradiction*, II: 608

çelişmesel: *contradictoire*, II: 433

çeşitli hükümler: *miscellaneous provisions*, I: 123

çeşitlilik içinde birlik: *unité dans la diversité*, I: 525

çevre hakkı: *right to environment*, II: 512

çıkarcı gruplarının çoğulculuğu: *interest group pluralism*, I: 647

çıkarcı gruplarının korporatizmi: *interest group corporatism*, I: 650

çift oy: *double vote*, I: 707

çifte monarşi: *dual monarchy*, I: 484

çifte sorumluluk: *double responsabilité*, I: 604

- çifte vatandaşlık: *dual nationality, dual citizenship*, I: 414
- çoğul oy: *vote plural*, I: 706
- çoğunluğun mutlakiyeti: *absolutisme de la majorité*, I: 642, 639
- çoğunluk prensibi: *principe majoritaire*, I: 639
- çoğunluk sistemi: *scrutin majoritaire*, I: 722
- çoğunlukçu demokrasi modeli, I, 645: 646
- çok ağır bir sakatlık: *une irrégularité extrêmement grave*, II: 832
- çok ağır: *very high*, II: 27
- çürüme (oyların satın alınması): *corruption*, I: 712
- D---
- daha az kötü, ehven-i şer: *moindre mal, smaller evil*, I: 297
- daha az yetki: *principle of least authority*, I: 301; II: 506
- daha fazla hak ilkesi: *principle of most rights*, I: 301; II: 506
- daimî fiziksel yetersizlik: *permanent physical incapacity*, II: 272
- daimî parlamento: *parlement permanent*, II: 118
- daire veya bölüme ayrılma (anayasa mahkemesinin): *subdivision into chambers or sections*, II: 739
- daireler: *chambers, sections* - anayasa yargısı, II: 803
- danışılma hakkı: *droit d'être consulté, the right to be consulted* - devlet başkanı, II: 115
- danışma görüşünde: *avis consultatif*, I: 174
- danışma referandumu, istişarî referandum: *référendum de consultation*, I: 681
- danışma: *consultation*, II: 390
- Danimarka'nın resmen tanınmış kilisesi: *Established Church of Denmark*, I: 126
- dar yorum: *interprétation stricte, strict interpretation, narrow reading*, II: 27, 706, 753, 766
- dava açma süresi: *time limit for annulment action*, II: 750
- dava mahkemeleri: *trial courts*, II: 455
- dava sonuçlanmış: *case concluded, affaire terminée*, II: 627
- dava: *procès, suit*, II: 422
- davanın Büyük Daireye gönderilmesini: *referral to the Grand Chamber, renvoi de l'affaire devant la Grande Chambre*, II: 634
- davanın görüşülmesi: *proceedings*, II: 802
- davanın kayıttan düşürülmesi hükmü: *judgment striking the case out, arrêt rayant l'affaire du rôle*, II: 634
- davanın maddî yönleri: *aspects de fait*, II: 456
- davanın tek kurul (genel kurul) tarafından görülmesi (Anayasa mahkemeleri): *hearing in plenum*, II: 739, 803
- davanın tekrar incelenmesi istemi: *request for re-examination of the case, demande de réexamen de l'affaire*, II: 634
- davayı ortadan kaldırma: *quash*, II: 171
- def'i yolu: *voie d'exception*, II: 750
- defter: *cahiers*, I: 672
- değer yargıları: *jugements de valeur*, I: 138
- değerlerin bilinemezliği ilkesi: *principe du non-cognitivism des valeurs*, I: 138
- değişiklik (anayasa değişikliği): *révision, modification, amendment*, I: 336; II: 18
- delege bakanlar: *ministres délégués - France*, II: 348
- delillendirilmemiş başvurular: *unsubstantiated complaints: lack of evidence; griefs non étayés: absence de preuve*, II: 621
- demokratik egemenlik teorileri: *théories démocratiques de la souveraineté*, 442
- demokratik kurumlarının düzgün çalışmasının korunması: *safeguard the proper functioning of the democratic institutions*, II: 279
- denetimin kapsamı: *scope of review*, II: 789
- departman başları: *heads of departments*, II: 33
- departman: *department*, II: 21
- derebeyleri: *vassaux*, I: 455
- derin deniz tabanları: *deep seabed, area*, I: 430
- despotizm, zorbalık: *despotisme*, I: 456
- dev, ejderha: *Leviathan* (Hobbes'un kitabı), I: 394
- devam eden bir durum: *continuing situation, situation continue*, II: 605

- devam eden ihlaller: *continuing violations, violations continues*, II: 615
- devamlılık: *continuity, continuité* - kamu hizmetlerinde, II: 327
- devir: *cession*, I: 420
- devlet bakanı, II: 319
- devlet bakanı: *minister of state - İngiltere*, II: 350
- devlet başkanı: *head of state, chef d'Etat, president of the state*, I: 454, 589; II: 9, 45, 55, 48, 255
- devlet başkanlığı statüsüyle uygunsuz davranması: *to conduct unbecoming his status as President of the State*, 80, II: 81
- devlet başkanlığı: *presidency of state, présidence de l'Etat*, II: 46
- devlet birlikleri: *unions of states, unions d'États*, I: 484
- devlet iktidarının muhtemel kısımları: *partes potentiales summi imperii*, I: 542
- devlet memurları: *funzionari dello Stato*, II: 150
- devlet noteri fonksiyonu: *staatsnotarielle Funktionen*, II: 159, 242
- devlet olma statüsü, devletlik: *statehood*, I: 368
- Devlet Sekreteri (ABD'de dışişlerinden sorumlu sekreter): *Secretary of State*, I: 576
- devlet sekreterleri: *secretaries of state, secrétaires d'État*, II: 256, 319, 343, 344, 349
- Devlet Şurası: *Council of State*, II: 190, 205
- devlet yetkisi: *droit régalien*, II: 421
- devlet: *state, Etat, staat, stato, estado*, I: 365, 499
- devleti, kendi şahsında tecessüm: *personnification* - devlet başkanları, II: 114
- devletin cumhuriyetçi şekli: *republican form of state, forme républicaine de l'Etat*, I: 340
- devletin devamlılığı ilkesi: *continuité de l'Etat, permanence de l'Etat, State continuity, continuity of statehood*, I: 380
- devletin federal yapısı: *federal structure of the state, structure fédérale de l'Etat*, I: 340
- devletin hukukî fonksiyonları: *fonctions juridiques de l'Etat*, I: 815
- devletin hukuki kişiliği: *personnalité juridique de l'Etat*, I: 378
- devletin kendiliğinden kuruyup yokolması: *withering away of the state, dépérissement de l'Etat*, I: 391
- devletin kökeni: *origine de l'État*, I: 384
- devletin kuruluşunun yenilenmesi: *renouveau de la fondation de l'Etat*, I: 318
- devletin monarşik şekli: *monarchic form of state, forme monarchique de l'Etat*, I: 340
- devletin öldükten sonra dirilmesi: *résurrection de l'Etat*, I: 322
- devletin resmî dini: *official religion of the State*, I: 126
- devletin sembolü: *symbol of the State* - devlet başkanı, II: 114
- devletin siyasî, sosyal, ekonomik teşkilatı: *organisation politique, sociale, économique de l'État*, I: 107
- devletin temel organları: *fundamental organs of the state*, I: 123
- devletin temel yapısı: *structure essentielle de l'État*, I: 107
- devletin unsurları: *elements of state, éléments de l'Etat*, I: 403
- devletin ülkesinin bütünlüğü ilkesi: *principle of territorial integrity, principe de l'intégrité territoriale*, I: 430
- devletin üniter yapısı: *unitary structure of the state, structure unitaire de l'Etat*, I: 341
- devletin yüksek organları: *organes supérieure de l'Etat*, I: 34, 64
- devletin yürütme kuvveti (Montesquieu): *puissance exécutive de l'Etat*, I: 545
- Devletler Meclisi: *Conseil des Etats*, I: 503
- devletlerarası başvuru: *inter-state application, requêtes inter-étatiques*, II: 583
- devletlerarası davalar: *inter-state cases, affaires inter-étatiques*, II: 583
- devletlerin başlangıcı: *commencement of States*, I: 367
- devletlerin egemen eşitliği: *sovereign equality of states, égalité souveraine des Etats*, I: 433
- devletlerin eşit egemenliği: *égalité souveraine des Etats*, I: 433

- devletlerin halefiyeti: *succession of States*, I: 373
- devletlerin intikali: *devolution of States*, I: 373
- devletlerin sona ermesi: *extinction of States*, I: 370
- devletsiz milletler: *stateless nations*, I: 418
- devredilebilir tek oy sistemi: *single transferable vote*, II: 61
- devredilebilir tek oy: *single transferable vote*, *vote unique transférable*, I: 732
- devredilemez tek oy: *single non-transferable vote*, I: 732
- devredilmiş adalet: *justice déléguée*, II: 421
- devredilmiş düzenleme yetkisi: *statutory powers - ABD*, II: 40, 368
- devrimlerin etkisiyle anayasasızlaştırma: *déconstitutionnalisation par l'effet des révolutions*, 321, I: 382
- deyimsel yorum: *interprétation littérale*, I: 230
- dış egemenlik: *souveraineté extérieure, external aspect of sovereignty*, I: 432, 435
- dış geçerlilik: *validité externe*, I: 180
- dış ilişkiler: *relation extérieure*, II: 149
- dış kabine: *outer cabinet*, II: 23
- dış uzay: *outer space*, I: 429
- Dışişleri Danışma Konseyi: *Foreign Affairs Advisory Council*, II: 652
- diğer ağır cürüm ve kabahatler: *other high crimes and misdemeanors*, 26, II: 27
- dijital demokrasi: *digital democracy*, I: 661
- dikey etki: *effets verticaux, vertical effect*, II: 538
- diktatörlük: *dictatorship, dictature*, I: 555
- dilbilgisel yorum: *interprétation grammaticale*, I: 230
- dilekçe: *petition*, I: 748, 749
- dilsel topluluk: *linguistic communities*, I: 497
- diplomatik koruma: *protection diplomatique*, I: 415
- direkt fûru: *descendance directe*, I: 458
- direkt hat: *ligne directe*, I: 458
- diyalektik materyalizm: *dialectical materialism, matérialisme dialectique*, I: 390
- diyet meclisi: *Diet*, II: 27
- diyet: *diète*, I: 487
- doğrudan demokrasi: *direct democracy, démocratie directe*, I: 446, 655
- doğrudan hükûmet: *gouvernement direct*, I: 655
- doğrudan mağdur: *direct victim, victime directe*, II: 592
- doğrudan oy: *suffrage direct*, I: 708
- doğrudan uygulanabilme: *applicabilité immédiate*, I: 514
- doğrudan yatay etki: *direct horizontal effect*, II: 539
- Doğu Ortodoks Hıristiyan Kilisesi: *Eastern Orthodox Church of Christ*, I: 127
- Doğu Ortodoks Hıristiyanlığı: *Eastern Orthodox Christianity*, I: 127
- doğum ilmühaberi: *acte de naissance*, I: 844
- doktrin yorumu: *interprétation scientifique, interprétation doctrinale, scholarly writings, academic writings*, I: 229
- dokunulmazlık (krallar): *inviolabilité*, II: 83
- dokunulmazlık (siyasi rejimin): *intangibilité*, I: 188
- dolaylı mağdur: *indirect victim, victime indirecte*, II: 593
- dolaylı oy: *suffrage indirect*, I: 708
- dolaylı yatay etki: *indirect horizontal effect*, II: 539
- dostane çözüm usulünde gizlilik ilkesinin ihlali: *Breach of the principle of confidentiality of friendly settlement proceedings, violation de l'obligation de confidentialité du règlement amiable*, II: 611
- dostane çözüm üzerine hüküm: *judgment on a friendly settlement, arrêt rendu sur un règlement amiable*, II: 634
- dostane çözüm: *friendly settlement, règlement amiable*, II: 630
- dönüştürme: *transformation*, I: 336
- dördüncü merci başvuruları: *fourth-instance applications, affaires de quatrième instance*, II: 620
- dördüncü merci: *fourth-instance, quatrième instance*, II: 620
- dörtte üç çoğunluk: *majority of three thirds*, I: 351
- duruşma: *hearing, audience*, II: 434, 631

düalist teori: *dualistic theory, théorie dualiste*, II: 669
düpedüz: *tout court*, II: 788
düşey kuvvetler ayrımı: *vertical separation of powers, division verticale du pouvoir*, I: 515
düşünce hürriyetleri: *libertés de l'esprit*, II: 509
Düverjencilik: *Duvergerismo*, I: 88
düzeltici denetim: *repressive type of control*, II: 748
düzeltici sistem: *régime répressif*, II: 541
düzen, birim, oluşum (AİHM): *formation*, II: 468, 582
düzenleme yetkisi: *pouvoir réglementaire*, II: 358, 366
düzenleme yetkisi: *regulatory power, pouvoir réglementaire*, II: 152, 283, 366
düzenleyici idarî işlemler: *administrative regulations, ABD*, II: 35
düzenleyici işlemler, ABD'de: *rules*, II: 367
düzenleyici işlemler: *rules, regulations*, II: 153, 366
düzenleyici kararnameler: *décrets réglementaires, regulative decrees*, II: 157, 372
düzenleyici nitelikteki sirkülerler: *circulaires à caractère réglementaire*, II: 376
---E---
ebedî hüküm: *eternity clause*, I: 341
ebedî kanun: *lex aeterna*, II: 496
e-demokrasi: *e-democracy*, I: 661
egemen sınıf: *dominant class, classe dominante*, I: 390
egemen: *sovereign, souverain*, I: 454; II: 48
egemenliğin bölünmezliği: *indivisibilité de la souveraineté*, I: 436, 478
egemenliğin devredilmezliği: *inaliénabilité de la souveraineté*, I: 436, 660
egemenliğin devri: *délégation de la souveraineté*, I: 665
egemenliğin iç görünümü: *internal aspect of sovereignty*, I: 435
egemenliğin kaybı: *lose of sovereignty*, I: 371
egemenliğin kullanılması tipleri: *modes d'exercice de la souveraineté*, I: 653

egemenliğin kullanılmasının devri: *délégation de l'exercice de la souveraineté*, I: 665
egemenlik paylaşımı: *division de la souveraineté*, I: 508
egemenlik: *sovereignty, souveraineté*, I: 432
egemenlikteki iç değişmeler: *internal changes of sovereignty*, I: 380
ehliyetsizlik: *incapacité*, I: 700
ek deliller: *further evidence, preuves supplémentaires*, II: 630
ek farklar: *additional differences*, I: 567
ek, tamamlayıcı: *supplétif*, II: 284, 285, 315
ekber evlat: *seniorat, droit d'aînesse, seniority*, I: 459; II: 49
Ekonomi Danışmanları Konseyi: *Council of Economic Advisers*, II: 24
eksik kanun (eksik hukuk, müeyyidesiz kanunlar): *lex imperfecta*, I: 93, 234
elçiler: *ambassadors*, II: 33
elektronik demokrasi: *electronic democracy*, I: 661
elverişlilik ilkesi: *principle of suitability*, II: 550
emir kararı: *writ of mandamus*, II: 718
emir verme yetkisi: *power of command, pouvoir de commander*, II: 160
emir: *fiat*, II: 106
emirler: *orders*, II: 153
emirname: *ordonnance, ordinance*, II: 152, 366
emredici vekâlet yasağı: *interdiction du mandat impératif*, I: 676
emredici vekâlet: *mandat impératif*, I: 444, 446
emredici: *impératif*, I: 670
emsal: *précédent*, I: 229
en büyük artık usûlü: *méthode des plus fortes restes*, I: 728
en kuvvetli ortalama usûlü: *méthode de la plus forte moyenne*, I: 729
en üstün iktidar: *summa potestas*, I: 436
en yüksek hukukî güç: *highest juridical force*, II: 699
en yüksek memurlar, müsteşarlar: *senior civil servants*, II: 280
endirekt hat: *ligne indirecte*, I: 458; II: 49

- engizisyon mahkemeleri: *tribunaux d'inquisition, tribunals of inquisition*, II: 427
- entelektüel hürriyetler: *libertés intellectuelles*, II: 509
- erga omnes etki: *ergo omnes effect*, II: 820
- erkek primogenitur: *male primogeniture*, I: 458
- erteleme (parlamento toplankılarını): *pro-rogation*, II: 118
- esas çizgi: *baseline, ligne de base*, I: 425
- esas denetimi: *review of substance*, II: 790
- esas hakkında hükümler: *judgments on the merits, arrêts sur le fond*, II: 633
- esas incelemesi: *examination of the merits, examen du fond; procedure on the merits, procédure relative au fond*, II: 628, 629
- esas itibariyle aynı: *essentiellement la même*, II: 606
- esas mahkemeleri: *juridictions du fond*, II: 455
- esas nitelik, sıfat-1 asliye: *essentialia*, I: 189
- esas: *merit, fond*, II: 626, 628
- esas: *substance, fond* - anayasa yargısı, II: 789
- eski çağ: *antiquity, classical period*, II: 492
- eski hale iade: *restitutio in integrum*, II: 636
- eski rejim (Fransa'da 1789 öncesi rejim): *ancien régime*, I: 709; II: 421
- Eski Yunan'da halk meclisi: *ekklesia, ἐκκλησία, ecclesia*, I: 656
- eskisini yenisiyle değiştirme: *replacement*, I: 336
- estimatio communis*, I: 198
- eşit iki-meclislilik: *bicaméralisme égalitaire*, I: 502, 757
- eşit katılım: *participation égalitaire*, I: 501, 760
- eşit koruma hükmü: *equal protection clause*, II: 728
- eşit olmayan iki-meclislilik: *bicaméralisme inégalitaire*, I: 757
- eşit oy: *vote égal, suffrage égale*, I: 705
- eşit temsil: *equal representation*, I: 501
- eşitler arasında birinci: *primus inter pares*, I: 590; II: 260, 293
- eş-kurucu iktidar: *co-pouvoir constituant*, I: 249
- eşleri tarafından yargılama: *judgment by peers*, II: 471
- eş-Prens: *co-Prince*, I: 485
- eşyanın tabiatı: *nature des choses*, II: 358, 360
- eş-yapıcı: *auteur ou co-auteur*, I: 244
- eş-yapıcı: *co-auteur*, I: 244
- eş-yasakoyucu: *co-législateur*, I: 244
- Etats-généraux: *Etat-jenero*, I: 671
- etkili başvuru: *recours effectif, effective remedy*, II: 596
- etkili: *effective, efficace*, II: 609
- etkililik: *efficacité*, I: 150
- etnik federalizm: *ethnic federalism*, I: 525
- etnik milliyetçilik: *ethnic nationalism*, I: 418
- etnik temizlik: *ethnic cleansing*, I: 418
- Evanjelic Lütherci Mezhepten: *Evangelical Lutheran Religion*, II: 321
- evde oy: *vote à domicile*, I: 710
- evleviyet, öncelik: *argumentum a fortiori*, I: 236, 297
- evleviyetle: *à plus forte raison*, I: 297
- ex nunc* (geleceğe yönelik) etki: *ex nunc effect*, II: 814
- ex tunc* (geçmişe yönelik) etki: *ex tunc effect*, II: 813
- Eyalet Anayasa Mahkemesi: *Länderverfassungsgesichte veya Staatsgerichtshöfe*, I: 512
- Eyalet Hükümeti: *Landesregierung*, I: 512
- Eyalet Mahkemesi: *Staatsgerichtshöfe*, I: 512
- Eyalet Meclisi: *Landerkammer*, I: 504
- Eyalet Valisi: *Landeshauptmann*, I: 512
- eyalet: *province, staat*, I: 363, 499, 505
- eyaletler, federe devletler: *states, province*, I: 303, 363, 499, 505, 497
- F---
- fazladan (fazladan imza): *surabondante*, II: 373
- federal anayasayı ihlâl: *contravention of the federal constitution*, II: 89, 91
- federal devlet, 496: *federal government*, I: 498, 499
- federal devlet: *Bund*, I: 502

- federal devlet: *État fédéral, federal government*, I: 498, 496, 499
- federal hukukun federe hukuka üstünlüğü ilkesi: *principe de la primauté du droit fédéral sur le droit fédéré*, I: 513
- federal hukukun üstünlüğü: *supremacy of federal law*, I: 513
- Federal Kanun Gazetesi: *Bundesgesetzblatt*, II: 649
- Federal Kanunlar Gazetesi (Avusturya): *Federal Law Gazette*, I: 850
- Federal Konsey: *Conseil fédéral* - İsviçre, I: 564; II: 46
- Federal Konvansiyon: *Bundesversammlung*, II: 58
- Federal Mahkeme: *Tribunal fédéral*, I: 522
- Federal Meclis (İsviçre): *Assemblée fédérale*, I: 564
- federal mıntıka: *federal district*, I: 497
- federal müstemleke: *federal dependency*, I: 497
- federal sistem: *federal system, système fédéral*, I: 496
- Federal Şansölye (Almanya'da Başbakan): *Bundeskanzler*, II: 649
- Federal Şansölyelik: *Federal Chancellery*, II: 295
- federal vatandaşlar: *federal citizens*, I: 500
- federal veya eyalet kanunları: *federal or Land legislation*, II: 767
- federalizm: *fédéralisme*, I: 496
- Federasyon Başkanı: *Bundespräsident*, II: 54
- federasyon konseyi: *Council of the Federation*, I: 502
- federasyonu oluşturan devletler: *component states*, I: 498
- federe devlet vatandaşı: *citizen*, I: 500
- federe devlet: *État fédéré*, I: 498; *states, province*, I: 303, 363, 499, 505, 497
- federe devletlerin özerkliği ilkesi: *principe d'autonomie des États fédérés*, I: 520
- feragat (tahttan): *abdication*, II: 51
- ferdi haklar: *droits individuels*, II: 502
- ferdiyetçi doktrin: *individualism, individualist theory*, II: 500
- ferman: *octroi, edit, bestowal*, I: 325
- ferman: *writ*, II: 130
- feshetme (uluslararası andlaşmalar): *denounce*, II: 645
- feshetme yetkisi (parlâmentoyu): *prerogative of dissolution* - İngiltere, II: 131
- fesih hakkı: *right of dissolution, droit de dissolution*, II: 117
- fesih işlemi: *acte de dissolution*, II: 123
- fesih: *dissolution, Auflösung*, I: 371, 594; II: 117, 121, 129
- fetih: *conquest, conquête*, I: 421
- fetret: *interregnum*, I: 460
- fetret: *interregnum*, II: 50
- fiil ehliyetini yitirme: *incapacité*, II: 52
- fiil sebepler: *motifs de fait*, II: 437
- Finlandiya Kanunlar Kitabı: *Statute Book of Finland*, I: 851
- fizik hürriyetler: *libertés physiques*, II: 509
- Fransız İnsan ve Yurttaş Hakları Bildirisi: *La Déclaration des droits de l'Homme et du citoyen*, II: 502
- Fransız Temyiz Mahkemesi: *Cour de Cassation*, I: 93
- Fransız Uluslar Topluluğunu: *Communauté française*, I: 487
- frenler ve dengeler: *checks and balances*, I: 579
- G---
- gayri safi bütçe: *budget brut*, I: 874
- gece yarısı atananlar: *midnight appointees*, II: 718
- gece yarısı hakimleri: *midnight justices*, II: 718
- geciktirici veto: *suspensive veto, veto suspensif*, I: 353, 757
- geciktirici veto: *veto suspensif*, II: 140
- geçerlilik: *validity, validité*, I: 144
- geçersizleştirme: *invalidation* - anayasa yargısı, II: 808
- geçersizlik: *invalidité*, I: 215
- geçici Başkan: *president pro tempore*, II: 20, 21
- geçici kanunlar: *provisional laws* - Danimarka, II: 167
- geçici tedbirler: *provisional measures*, II: 842
- geçmiş etkili iptal, makale şamil iptal: *annulation rétroactive*, I: 217

- geçmişe yönelik etki: *pro praeterito effect, retrospective effect*, II: 813
- geleceğe yönelik etki: *pro futuro effect*, II: 814
- genelxsel anayasacılık: *constitutionnalisme traditionnelle*, I: 133
- genelxsel din: *traditional religion*, I: 127
- genelirlerin toplanmasına rıza: *consentement aux recettes*, I: 875
- gelişme hakkı: *right to development*, II: 512
- genel af: *amnistie*, II: 31
- genel bağlayıcı düzenlemeler: *generally binding regulations*, II: 155
- genel bir düzenleme yetkisi: *pouvoir réglementaire de droit commun*, II: 284
- genel düzenleyici kararnameler: *general regulatory decrees*, II: 154
- genel görüşme, görüşmeli sözlü soru: *question orale avec débat*, I: 858
- genel hüküm: *generalis regula*, I: 274
- genel hüküm: *lex generalis*, I: 310
- genel hüküm: *lex generalis*, II: 526
- genel hükümler: *general provisions*, I: 123, 125
- genel hükümler: *ordinary law*, II: 339, 341
- genel ibare: *generale dictum*, I: 274
- genel idare: *administration générale*, II: 149
- genel idarî emirler: *general administrative orders*, II: 153
- genel irade: *volonté générale*, I: 395
- genel kabul görmüş uluslararası hukuk ilkerleri: *generally recognized rules of international law, generally accepted international norms*, II: 782
- genel kabul görmüş uluslararası kurallar: *generally accepted international norms*, II: 782
- genel kelime: *generalia verba*, I: 274
- genel kural: *generalis regula, general rule, règle générale*, I: 269
- genel mahkemeler: *ordinary courts*, 339, II: 341
- genel oy: *suffrage universel*, I: 701
- genel seçim sonuçlarını uygun bir şekilde dikkate alarak: *with due regard for the results of the general election*, II: 301
- genel siyaseti: *general policy, politique générale*, II: 261, 283
- genel siyasetin ana hatları: *general policy guidelines*, II: 312
- genel tedbirler: *general measures, mesures générales*, II: 637
- genel vali: *governor-general*, I: 485, 511; II: 55, 62
- genel vekâlet: *mandat général*, I: 676
- genel yetki: *general power, compétence de droit commun*, I: 304, 516; II: 706, 753
- Genelkurmay Başkanı: *Chief of the General Staff*, II: 163
- geniş aile, sülaleler: *gens*, I: 385
- geniş yorum: *broad reading*, II: 28
- gensoru, istizah: *interpellation*, I: 866
- gensoru: *interpellation*, II: 275
- gerçeęi söylemek: *vere dictum*, II: 471
- gerçek anayasa: *real constitution, constitution réelle*, I: 136
- gerçek birlik, hakikî birlik: *real union, union réelle*, I, 485
- gerçek kişiler: *personnes physiques, real persons, personnes réelles*, II: 477, 529, 589
- gerçek özgürlük: *liberté réelle*, II: 504
- gerekke: *motifs, motivation, statement of reasons*, II: 437, 806
- gerekçeli mesaj: *messaggio motivato*, I: 841
- gereklilik ilkesi: *principle of necessity*, II: 550
- geri çağırma hakkı, kolektif azil usûlü: *abberufungsrecht*, I: 687
- geri çağırma: *recall*, I: 686
- gizli andlaşma: *secret treaty, traité secret*, II: 199, 663
- gizli oy: *secret ballot, scrutin secret, vote secret*, I: 711; II: 58
- gizli: *confidential, confidentiel*, II: 608, 631
- gizlilik: *confidentiality*, II: 38
- göndermede: *reference*, II: 777
- gönüllü fesih: *voluntary dissolution*, I: 372
- gönüllü iltihak veya emilme: *voluntary absorption*, I: 373
- görecelilik: *relativisme*, I: 139
- görecelilik: *relativisme*, II: 793

görev süresi: *term of office, durée du mandat*, II: 64
 görev uyumsuzlukları: *conflicts of competence*, II: 760
 görev, işlev: *fonction*, I:, 713
 görevden alma, azil: *révocation, removal, removal from office*, II: 19, 150, 326
 görevi dışında işlediği suçlar: *offences not committed in the performance of his or her duties*, II: 84
 görevini geçici olarak yapamaması: *temporary incapacity, empêchement temporaire*, II: 70, 87
 görevini kesin olarak yapamaması: *empêchement définitif*, II: 68, 160
 görevinin ifasıyla ilgisi olmayan fiillerinden dolayı: *for acts not related to the discharge of his duties*, II: 84
 görevli: *agent*, I: 667
 görev-seçmenlik: *électorat-fonction*, I: 443, 713
 görülmekte olan bir ceza davasından kesin ve apaçık bir delil ihtiyacı: *demonstrated, specific need for evidence in a pending criminal trial*, II: 39
 görünüşte anayasalar: *façade constitutions*, I: 135
 görüş bildirme: *droit de donner son avis*, II: 115
 görüş ve onayıyla: *with the advice and approval*, II: 213, 223, 653
 görüşme, müzakere: *délibération* - anayasa yargısı, II: 803
 görüşme, müzakere: *délibération, débat, discussion*, I: 835
 görüşme, müzakere: *negotiation, négociation* - uluslararası andlaşmalar, II: 194, 642
 görüşmeli sözlü soru, genel görüşme: *question orale avec débat*, I: 858
 gözden geçirme: *revision*, I: 336
 gözletleme: *téléobservation*, I: 429
 gras: *grâce, pardon*, I: 883; II: 171
 güçlü iki-meclislik: *strong bicameralism*, I: 651
 günümüz yaşam koşulları ışığında geliştirici bir yorum: *interprétation évolutive à la lumière des conditions de vie d'aujourd'hui*, II: 591

güven istemi: *motion de confiance, motion of confidence*, I: 869
 güven mektubu, itimatname: *lettre de confiance*, II: 193
 güven oylaması: *vote de confiance*, I: 869
 güven verme: *accréditation*, II: 193
 güven: *confidence*, I: 594
 güvenoyu: *motion of confidence, motion de confiance*, II: 274
 güvensizlik oyu: *motion of no confidence, motion de défiance*, I: 601; II: 289, 302
 güvensizlik önergesi: *motion de défiance, motion de censure, motion of no confidence, motion of censure*, I: 868, 867, 869, 624, 866; II: 275, 336

---H---

hak: *right, droit*, I: 713; II: 75
 hakaret: *offense*, II: 75
 hakemler: *arbitres*, II: 421
 hakemlik: *arbitrage* - devlet başkanı, II: 115
 hakikî birlik, gerçek birlik: *real union, union réelle*, I, 485
 hâkim din: *prevailing religion*, I: 127
 Hâkim Seçim Komitesi: *Judges' Election Committee*, II: 182
 hâkim sınıf: *classe dominante*, I: 390
 hâkim: *iudex, iudicium, judge, juge*, II: 413, 452, 460
 hâkimin işten el çekmesi: *dessaisissement du juge*, II: 439
 hâkimin kralın isteği süresince görevde kalması: *durante bene placito*, II: 467
 hâkimler kurulu: *panel of judges*, II: 459
 hakimler: *magistrats du siège* - Fransa'da, II: 468
 hakimleri atama: *nomination des juges*, II: 181
 hâkimlerin doğru bir şekilde davrandıkları sürece görevde kalması: *quamdiu se bene gesserint*, II: 467
 Hakimlik Yüksek Konseyi: *Conseil supérieur de la magistrature*, II: 182, 184, 188
 hakkaniyete uygun bir surette zarar gören tarafın tatmini: *just satisfaction, satisfaction équitable*, II: 632

- hakkın kötüye kullanımı: *abus du droit, abuse of the right*, I: 156; II: 609
- hakkın özü: *core of right*, II: 553
- Haklar Beyannamesi: *Bill of Rights*, I: 751
- hakların sahipleri: *titulaires, rights holders*, II: 527
- haklı savaş: *bellum justum*, I: 184, 186; II: 780
- hak-seçmenlik: *électorat-droit*, I: 445, 714
- haksız fiil: *acte illicite, tort*, II: 104, 340, 341, 342
- halef devlet: *successor state*, I: 374
- halk davası: *actio popularis*, II: 799
- halk egemenliği teorisi: *théorie de la souveraineté populaire, theory of popular sovereignty*, I: 445
- halk egemenliği: *souveraineté du peuple*, I: 166
- halk meclisi (ABD’de bazı eyaletlerde) (doğrudan demokrasi): *town meeting*, I: 658
- halk meclisi, eyalet meclisi: *landsge-meinde*, I: 657
- halk teşebbüsü, 685: *initiative populaire*, I: 446, 834
- halk vetosu: *veto populaire*, I: 355, 446, 684
- halk: *people, people*, I: 443; *demos*, I: 634
- halka mesaj: *messages to the People*, II: 139
- halkın birliği: *unité du peuple*, I: 477
- halkın bölünmezliği: *indivisibilité du peuple*, I: 477
- halkın hakemliği: *arbitrage du peuple*, II: 127
- hakların kendi kaderini tayin hakkı, *droit des peuples à disposer d’eux-mêmes*: I: 416
- halkoylaması, referandum: *referendum, référendum*, I: 119, 446
- hamil, taşıyıcı: *instrumentum*, I: 144, 205
- hanedan, kraliyet ailesi: *royale family*, I: 457
- hanedan: *dynastie, dynasty*, I: 457
- hanedanın tükenmesi: *extinction*, I: 463, II: 49
- harcamalara rıza: *consentement aux dépenses*, I: 874, 875
- hastalık: *illness, maladie*, II: 70
- hava sahası: *air space, espace aérien*, I: 428
- hazırlık çalışmaları: *travaux préparatoires*, I: 232
- Hazine Departmanı: *Treasury Department*, II: 22
- Helvetya Konfederasyonu: *Confédération helvétique*, I: 487
- herkes için: *erga omnes*, II: 448, 818
- hesap mahkemesi, sayıştay: *cour des comptes*, I: 876
- hesap sorulabilirlik: *accountability*, I: 582, 618
- hesapların aklanması: *apuration des comptes* ilkesi, I: 876
- hiyerarşik başvuru: *recours hiérarchique*, II: 563
- hizmet hakları: *droits-prestations*, II: 508
- hizmet şefi: *chef de service* - Fransa, II: 361, 376, 377
- hizmet yönünden: *par service*, II: 3
- hizmetin iyi bir şekilde işlemesi: *bon fonctionnement du service*, II: 361
- hizmetinin başındaki yönetici: *chef de service*, II: 361
- Hollanda Yüksek Mahkemesi: *Supreme Court of the Netherlands*, II: 185
- hukuk boşluğu: *vide juridique, legal vacuum*, I: 322, 317, 323
- hukuk davaları: *civil lawsuit*, II: 39
- hukuk devleti: *rule of law*, II: 339
- hukuk güvenliği: *security of the law, sécurité juridique*, II: 602
- hukuk kuralı: *legal norm, norme juridique*, I: 104
- hukuk usûlü, medenî usûl: *procédure civile*, II: 430
- hukuk yaratan olay: *fait créateur de droit*, I: 210
- hukuk-dışı: *extra-juridique, extra-legal*, I: 323
- hukukî anayasa anlayışı: *conception juridique de la constitution*, I: 246
- hukukî belirlilik: *legal certainty*, II: 815
- hukukî geçerlilik: *validité juridique*, II: 784
- hukukî işlem: *acte juridique*, I: 825

hukukî mesele: *question of law*, II: 457, 463

hukukî özdeyişler: *legal maxims*, I: 259

hukukî sebep: *grounds, moyens*, II: 806

hukukî sebepler: *motifs de droit*, II: 437

hukukî sorumluluk: *responsabilité civile, civil liability*, II: 28, 105, 332, 340

hukukî yönler: *aspects de droit*, II: 456, 457

hukukî: *civile*, II: 105, 340, 344

hukukîlik denetimi: *contrôle de légalité*, II: 792

hukukîlik: *juridicité*, I: 147

hukuk-ötesi: *métajuridique*, I: 191

hukuku söylemek: *jurisdiction*, II: 413, 421

hukukun diğer dallarının anayasallaşması: *constitutionnalisation des diverses branches du droit*, I: 79

hukukun genel ilkeleri: *principes généraux du droit, general principles of law*, II: 784, 786

hukukun genel ilkeleri: *principes généraux du droit*, I: 161

hukukun kaynakları: *sources du droit, fontes iuris*, I: 92

Hume kanunu: *Hume's law*, II: 386

hükmetme yetkisi: *imperium*, II: 421

hükümün alenîyeti: *publicité du jugement*, II: 435

Hükûmet Başkanı: *Presidente del Gobierno*, II: 292

hükûmet etmek: *gouverner*, I: 64; II: 283

Hükûmet Genel Sekreterliği: *Secrétariat général du Gouvernement*, II: 295

hükûmet kararları: *resolutions* - Dani-marka, II: 156

hükûmet karamameleri: *decrees of Government* - Portekiz, II: 157

hükûmet sistemleri: *systems of government, systèmes de gouvernement*, I: 553

hükûmet tasarrufu: *acte de gouvernement, act of State*, II: 124, 651, 643

Hükûmet: *Government* - İngiltere, II: 317

hükûmet: *government, gouvernement, governo*, I, 63, 590; II: 255, 257, 265, 317

hükûmetin başı: *chef de gouvernement*, II: 292

hükûmetin devamlılığı: *continuity of government* ilkesi - İsrail, II: 280

hükûmetin faaliyetini sevk ve idare etmek: *dirige l'action du gouvernement, directs the actions of the Government*, II: 313

hükûmetin genel siyaseti: *general policy of the Government, general government policy, politique générale du gouvernement, politica generale del Governo*, II: 287, 290, 313

hükûmetin işlerini yürütmek: *conducts the affairs of the Government*, II: 313

hüküm fıkraları: *dispositif*, II: 437, 449, 806,

hüküm süren kraliçe: *queen regnant*, I: 454, 455; II: 48

hüküm süren kraliçenin kocası: *husband of queen regnant*, I: 454; II: 48

hüküm: *judgment, arrêt* - AİHM, II: 632, 634, 635

hüküm: *judgment, sentenze, sentencias, sentence*, II: 437, 806

hükümdar: *monarch, monarque, monos archos*, I: 454, 589; II: 10, 48

hükümdara sunulan bir görüş: *advice to the Monarch*, II: 265

hükümet dışı her kuruluş: *organisation non gouvernementale, any non-governmental organisation*, II: 589

hükümlerin devletlerce yerine getirilmesi (infazı): *execution of judgments, exécution des arrêts*, II: 636

hükümranlık: *imperium*, I: 364

hürriyet hakları: *liberty rights, droits-libertés*, II: 508

hürriyet karinesi: *presumption of liberty*, I: 302

hürriyet karinesi: *presumption of liberty, presumption of freedom, présomption de liberté*, II: 505

hürriyet lehine: *in favorem libertatis*, II: 506

hürriyet, özgürlük: *freedom, liberty, liberté*, II: 474

---I, İ---

ısdar edilmiş kanun (pozitif kanun): *enacted law*, I: 113

ısdar: *promulgation*, I: 842

- ırsar: *promulgation*, II: 747
- icracılar: *exécutants*, I: 671
- icraî güç: *force exécutoire*, II: 421, 438
- icraî: *exécutoire*, II: 141
- iç egemenlik: *souveraineté intérieure, internal aspect of sovereignty*, I: 435
- iç geçerlilik: *validité interne*, I: 180; II: 668, 780
- iç hukuk normları: *national norms*, II: 669
- iç hukuk yollarının tüketilmediği itirazı: *exception de non-épuisement, non-exhaustion plea*, II: 599
- iç hukuk yollarının tüketilmesi: *exhaustion of domestic remedies, épuisement des voies de recours internes*, II: 595
- iç hukukunda uygulanması: *apply in national law*, II: 653
- iç kabine: *Inner Cabinet*, II: 23
- iç ve dış politika: *domestic and foreign policy*, II: 283
- İçişleri Departmanı: *Department of the Interior*, II: 22
- içkin: *immanent, inhérent*, I: 160; II: 545
- içsular: *internal waters*, I: 425
- içtihadını değiştirmek: *reverses its jurisprudence*, II: 817
- içtüzükler - anayasa mahkemeleri: *rules of procedure*, II: 799
- idare etmek: *administrer*, I: 64
- idare hukukunun devamlılığı: *continuité du droit administratif*, I: 75
- idare hukukunun anayasal temelleri: *bases constitutionnelles du droit administratif*, I: 71
- idare mahkemeleri: *administrative tribunals*, II: 458
- idare: *administration*, I: 63, 478; II: 2, 255
- idarenin kusurlu sorumluluğu: *responsabilité administrative pour faute*, II: 342
- idarî fonksiyon: *fonction administrative*, I: 817
- idarî vesayet: *tutelle administrative*, I: 482
- ihanet: *treason*, II: 26, 27, 89
- ihkak-ı haktan imtina: *déni de justice*, I: 156
- ihlal hükmü: *judgment finding a violation, arrêt de violation*, II: 633
- ihlalin apaçık bir şekilde yokluğu: *clear or apparent absence of a violation, absence apparente ou évidente de violation*, II: 620
- ihlâlin olmadığı hükmü: *judgment finding no violation, arrêt de non-violation*, II: 632
- ihtilas: *concussion*, I: 872
- ihtiyarî (isteğe bağlı) halkoylaması: *optional referendum, référendum facultatif*, I: 354
- ihtiyarî oy: *vote facultatif*, I: 446, 713
- ihtiyarî referandum: *facultative referendum, référendum facultative*, I: 119, 682
- ikame edici, ikincil, sübzider: *subsidiary, subsidiaire*, II: 596
- iki defa görüşme (anayasa değişikliği tekliflerinin): *double deliberation, double délibération, second deliberation, debate, reading*, I: 350
- iki dereceli seçim: *élection à deux degrés*, I: 708
- iki dereceli yargılama ilkesi: *principe du double degré de juridiction*, II: 455
- iki devlet düzeyi arasında yasama yetkilerinin paylaşılması: *distribution of legislative powers between two levels of government*, I: 516
- iki devlet düzeyinin üst üste gelmesi: *superposition de deux niveaux etatiques*, I: 498, 513
- iki hukuk düzeninin üst üste gelmesi: *superposition de deux ordres juridiques*, I: 513
- iki-başlı: *bicéphale*, 585, 589, I: 604; II: 12, 244
- iki-başlılık: *bicéphalisme*, I: 589; II: 7, 9
- ikinci, düalist parlâmenter sistem: *dualiste*, I: 603
- ikili: *dualiste*, II: 10
- ikililik: *dualisme*, II: 9
- iki-meclisli: *bicameral*, I: 501
- iki-meclislilik: *bicamérisme*, I: 501
- ikinci derece mahkemeler: *juridictions du second degré*, II: 456
- ikinci kuşak haklar: *droits de la seconde génération, second-generation human rights*, II: 512

- ikinci meclis: *second chamber*, I: 755; II: 131
- ikinci seçmenler: *électeurs secondaires*, I: 708; ABD'de: *electors*, II: 19
- ikincilik ilkesi, sübzidarite ilkesi: *subsidiarity principle, principe de subsidiarité*, II: 596
- iki-turlu çoğunluk sistemi: *scrutin majoritaire à deux tours*, I: 724
- ilahî kanun: *lex divina*, II: 496
- ilân kararı: *declaration* - olağanüstü yönetim usûlleri, II: 389
- ilân: *declaration* - olağanüstü yönetim usûlleri, II: 389
- ilân: *proclamation* – uluslararası andlaşmalar, II: 199
- ilçe: *county*, I: kontluk, 539
- ileri sürülemezlik: *inopposabilité*, I: 178
- ileri sürülemezlik: *inopposabilité*, II: 780
- iletişim hakkı: *communication rights*, II: 512
- ilga edici teamül: *coutume abrogative*: 202
- ilhak: *annexion, annexation*, I: 372, 421
- ilk bakışta (inceleme): *prima facie*, II: 619
- ilk derece bölge mahkemeleri: *District Courts*, I: 577
- ilk derece mahkemeleri: *juridictions du premier degré, courts of first instance, premier ressort, juge du premier ressort*, II: 455
- ilk derece mahkemesi: *original jurisdiction*, II: 720
- ilk elden: *à titre initial*, II: 284
- ilk günah: *péché originel*, II: 497
- ilk incelemeden, iptidaen ret kararları: *declaration of inadmissibility - anayasa yargısı*, II: 809
- ilk mektup: *first letter, première lettre - AİHM*, II: 605, 623
- ilk niyet: *original intent*, I: 232
- ilksel, ilkel, aslı: *originnaire*, I: 436, 887; II: 364
- iller: *départements*, I: 481
- ilmî tefsir, doktrin yorumu: *interprétation scientifique, interprétation doctrinale, scholarly writings, academic writings*, I: 229
- ilmî tefsir: *interprétation scientifique*, I: 229
- imparator: *emperor, empereur*, I: 454
- imparator: *emperor, empereur*, II: 48
- İmpeachment mahkemesi: *Court of Impeachment*, II: 176
- imtiyaz-ı mahsus: *personal prerogative*, II: 121
- imza: *signature* - uluslararası andlaşmalar, II: 195
- imza: *signature, seing*, II: 224, 642
- imzalama: *signature*, II: 194, 642
- İngiliz Kilisesi: *Church of England*, I: 752
- inisiyatif kullanma: *agir d'initiative*, II: 422
- İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi: *Universal Declaration of Human Right, Déclaration universelle des droits de l'homme*, II: 486, 575
- İnsan Hakları Komitesi: *Human Rights Committee*, II: 569
- İnsan Hakları ve Ana Hürriyetlerin Korunmasına Dair Sözleşme: *Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales*, II: 574
- insan hakları: *human rights, droits de l'homme*, II: 484
- insan haklarının bireyselliği: *individuality of human rights*, II: 485
- insan haklarının evrenselliği: *universalité des droits de l'homme*, II: 484
- İnsan Onuru ve Özgürlüğü Temel Kanunu: *Basic Law - Human Dignity and Liberty*, II: 702
- insan topluluğu: *population*, I: 403
- insan: *homme, human*, II: 484
- insanî müdahale: *humanitarian intervention, ingérence humanitaire*, I: 434
- insanların ortak yararı: *communem hominum salutem*, II: 496
- insanlığa karşı suç: *crime against humanity*, II: 89, 91
- insanlığın ortak mirası: *common heritage of mankind, patrimoine commun de l'humanité*, I: 430

- insanlığın ortak mirası: *common heritage of mankind, patrimoine commune de l'humanité*, II: 512
- inter eadem personas, eadem quaestio: aynı kişiler arasında aynı sorun, II: 447
- inter partes etki: *inter partes effect*, II: 741, 818
- internet demokrasisi: *internet democracy*, I: 661
- iptal davası açma hakkı: *right to make an application for annulment action*, II: 749, 799
- iptal edilebilir: *annulable*, I: 216, 217
- iptal edilebilirlik: *annulabilité*, I: 217
- iptal kararının icrası: *execution*, II: 820
- iptal kararları: *annulment decisions*, II: 810
- iptal: *annulation, annulment*, II: 171, 833
- irade işlemleri: *acte de volonté*, I: 241, 837, 844; II: 158, 242
- irade işleminin anlamı: *meaning of an act of will*, II: 670
- irade teorisi: *will theory*, II: 475
- irade: *volonté*, I: 652
- İrlanda Başbakanı: *Taoiseach*, 292, 297, II: 322
- İrlanda Senatosu: *Seanad Eireann*, II: 93, 142, 320
- irredantizm: *irredentism*, I: 418
- irsî monarşiler: *hereditary monarchy, monarchie héréditaire*, I: 457
- irsî: *héréditaire*, I: 451
- irsî: *hereditary, héréditaire*, II: 48
- isdar: *promulgation*, II: 141, 653
- isimsiz hürriyetler: *libertés innommés*, II: 523
- ispat değil: *pétition de principe*, I: tekrardan, 211
- ispat yükü: *burden of prof, charge de la preuve*, II: 599
- isteme hakları: *claim rights*, II: 508
- istenen şey: *chose demandée*, II: 447
- isti'taf başvurusu: *recours gracieux*, II: 563
- istifa etme ahlâkî yükümlülüğü: *obligation morale de demissionner*, II: 276, 290
- istifa mektubu: *lettre de démission*, II: 81
- istifa: *resignation, démission*, II: 19, 67, 272, 327
- istinaf mahkemesi: *Court of Appeal*, I: 602; *juge d'appel*, II: 456
- istisnâî hâller: *circonstances exceptionnelles*, II: 381
- istisnâî yetki: *compétence d'exception*, I: 304, 516
- istişarî görüş: *avis consultatif*, 182, II: 184
- istişarî referandum: *consultative referendum*, II: 142
- istişarî: *consultatif*, II: 182
- istizah, gensoru: *interpellation*, I: 866
- İsveç Devlet Temel Kanununun: *Instrument of Government*, II: 742
- iş mahkemeleri: *conseil de prud'hommes*, II: 463
- işgal: *occupation*, I: 420
- işgüder hükümet: *care taker government*, II: 279
- işinde kalabilme hakkına sahip hakimler: *tenured judges*, II: 182
- İşkencenin Önlenmesi Komitesi: *Committee Against Torture*, II: 569
- işlem: *act*, I: 113
- işlemin iç mahiyeti: *nature intrinsèque*, I: 817
- işlemin uygulanmasının geçici olarak askıya alınması: *temporarily suspend the application*, II: 842
- işlemsel etki: *effet opératoire*, I: 153
- itham sistemi: *système accusatoire*, II: 423
- itibarî anayasalar: *nominal constitutions*, I: 135
- itiraz, def'i: *exceptio*, II: 750
- ittifak hâli: *Bündnisfall*, II: 165
- iyi hâl: *good behavior*, II: 730
- izin: *autorisation*, II: 540
- izinsiz radyo ve TV yayıncılığı: *unauthorised broadcasting*, I: 428
- izleme hakkı, sıcak takip hakkı: *right of hot pursuit, droit de poursuite*, I: 428
- jandarma devlet: *Etat-gendarmerie*, I: 383
- Jellinek'in üçlemesi: *trilogie de Jellinek*, II: 507
- jüri üyeleri: *jurors, jurés*, II: 470
- jüri: *jury*, II: 470
- jürisprüdanseyel: *jurisprudential*, I: içtihadî, 91

- kabine hükümeti: *cabinet government*, 588, I: 606
 kabine kararnameleleri: *Cabinet orders*, II: 213
 kabine üyesi bakanlar: *cabinet ministers* - İngiltere, II: 349
 kabine üyesi olmayan bakanlar: non-cabinet ministers - İngiltere, II: 344, 350
 kabine: *cabinet*, I: 590, 599; II: 23, 255, 349; 317
 kabinenin birliği: *unité du cabinet*, I: 592; II: 262
 kabinenin dayanışması: *solidarité du cabinet, solidarity of cabinet*, I: 592; II: 263
 kabinenin gizliliği: *cabinet secrecy*, II: 264
 kabinenin homojenliği: *homogénéité du cabinet*, I: 592; II: 262
 kabinenin kolektif sorumluluğu: *cabinet collective responsibility*, I: 602
 kabul edilebilirlik hakkında karar: *decision on the inadmissibility, décision sur la recevabilité*, II: 585, 629, 633
 kabul edilebilirlik incelemesi prosedürü: *admissibility procedure, procédure relative à la recevabilité*, II: 626
 kabul edilebilirlik incelemesi: *examination of the admissibility, examen de la recevabilité*, II: 628, 629
 kabul edilebilirlik kararı: *admissibility decision, décision de recevabilité*, 629, II: 633
 kabul edilebilirlik koşulları: *conditions of admissibility, conditions de recevabilité*, II: 594
 kabul edilebilirlik ve esas hakkında hüküm: *judgment on the admissibility and merit, arrêt sur la recevabilité et le fond*, II: 629
 kabul edilebilirlik: *admissibility, recevabilité*, II: 626, 594, 628
 kabul edilemez: *inadmissible, irrecevable*, II: 610, 627
 kabul edilemezlik kararı: *inadmissibility decision, décision d'irrecevabilité*, II: 627, 629, 633
 kabul: *adoption*, I: 835, 836
 kadük olma: *caducité*, I: 834
 kaldırma: *annulment*, II: 171
 kamu denetçisi: *ombudsman*, II: 750
 kamu düzeni: *ordre public*, II: 362
 kamu görevlileri: *civil servants*, II: 149
 kamu hakları: *droits publics*, II: 478
 kamu hukuku: *droit public*, I: 80
 kamu hürriyetleri: *libertés publiques*, II: 487
 kamu iktidarları: *pouvoirs publics*, I: 107
 kamu kurumları: *établissements publics*, II: 3
 kamu makamları: *public offices*, II: 150
 Kamu Selameti Komitesi: *Comité de Salut public*, I: 562
 kamu şeyi, cumhuriyet: *res publica*, I: 363, 466
 kamu: *publica*, I: 466
 kan esası: *ius sanguinis*, I: 413
 Kanada Yüksek Mahkemesi: *Supreme Court of Canada*, I: 522
 kanton: *cantons*, I: 497
 kanun (İngiltere'de): *act, bill, statute*, I: 836
 kanun alanı (Fransa'da): *domaine de la loi*, I: 630, 822
 kanun çeşitleri: *diversitate legum*, II: 496
 kanun gereği ve otomatik olarak: *ope legis*, II: 50
 kanun hükmünde kararname: *decree having force of law, decree-laws, decret-lois*, I: 202, 886; II: 157, 285, 366
 kanun hükmünde kararnameler: *ordonnances*, I: 886
 kanun içi, kanuna uygun: *intra legem*, II: 367
 kanun koyucu: *législateur*, I: 744
 kanun tasarısı: *bill*, I: 749, 837
 kanun tasarısı: *projet de loi, bill*, I: 834; II: 35, 285
 kanun teklifi: *proposition de loi*, I: 834
 kanun: *loi*, I: 829, 834; II: 766
 kanuna aykırı: *contra legem*, II: 355, 364
 kanunî delil: *preuves légales*, II: 428
 kanunî hakikat: *verité legale*, II: 446
 kanunlar: *laws, lois*, II: 765
 kanunlarda değişiklik: *modificazioni di leggi*, II: 653
 kanunları uygulama yönetmelikleri: *règlements d'exécution des lois*, II: 366, 372

- kanunların anayasa uygunluğu karinesi: *presumption in favor of the constitutionality of laws, presumption of constitutionality*, I: 313
- kanunların anayasa uygunluğu karinesi: *presumption in favor of the constitutionality of laws, presumption of constitutionality*, II: 810
- kanunların anayasaya uygunluğunun esas bakımından denetimi: *review of the constitutionality of laws with respect to substance, contrôle de constitutionnalité quant au fond*, II: 790
- kanunların anayasaya uygunluğunun siyasi denetimi: *political review of the constitutionality of laws*, II: 697
- kanunların anayasaya uygunluğunun şekil bakımından denetimi: *review of the constitutionality of laws with respect to form, contrôle de constitutionnalité quant à la forme*, II: 789
- kanunların anayasaya uygunluğunun yargısal denetimi: *judicial review of constitutionality of laws, contrôle judiciaire de la constitutionnalité des lois*, II: 697
- kanunların bir kez daha görüşülmek üzere parlâmentoya geri gönderilmesi: *renvoi pour une nouvelle délibération*, II: 140
- kanunların eşit koruması: *equal protection of the laws*, I: 335
- Kanunların Ruhü: *De l'esprit des lois*: I: 543
- kanunların sadakatle uygulanmasını gözetme: *to take care that the laws be faithfully executed*, II: 34, 40
- kanunların uygulanması: *exécution des lois, execution of statutes, execution of the laws*, II: 32, 153
- kanunu izleyen, kanundan kaynaklanan: *secundum legem*, I: 823; II: 153, 154, 355, 363, 364, 367, 368
- kanunun amacı: *ratio legis*, I: 235
- kanunun çürümesi: *corruption of law*, I: 266
- kanunun eş-yapıcısı: *co-auteur de la loi*, I: 244
- kanunun yorumlanmasında kanun koyucunun iradesinin araştırılması: *argumentum pro subjecta materiae*, I: 233
- kanununun yeniden görüşülmesi: *nouvelle délibération*, I: 840
- kapalı deniz: *mare clausum*, I: 427
- kapalı duruşma, gizli duruşma: *huis clos*, II: 434
- kapalı liste: *liste fermée, catalogue fermé* - temel hak ve hürriyetler, II: 524
- kapalı oy verme yeri: *isoloir*, I: 712
- kapatma: *clôture*, II: 136
- kapsayan hürriyet, şamil hürriyet: *Auf-fangsgrundrecht*, II: 525
- kara Avrupası hukuk sistemi: *civil law system*, II: 458
- kara Avrupası sistemi, kıta Avrupası hukuku sistemi: *continental law system*, II: 458
- kara ülkesi: *land territory, territoire terrestre*, I: 422
- kara: *land*, I: 364
- karar referandumu: *référendum de décision*, I: 681
- karar sürsün ilkesi: *stare decisis principle*, II: 741, 817
- karar ve hükümlere atf usulü: *mode of citation, manière de citer les arrêts et décisions*, II: 585
- karar verici organın: *deliberative body*, I: 541
- karar verici unsur: *deliberative element*, I: 540
- karar yeter sayısı: *quorum for decisions*, 351, I: 252
- karar yetersayısı: *quorum for decision*, II: 804
- karar, anayasa değişikliğinde karar safhası: *decision, deliberation*, I: 349
- karar: *arrêt* - mahkeme kararı olarak, II: 437
- karar: *decision* - anayasa yargısı, II: 806
- karara uyma yükümlülüğü: *obligation de se conformer à l'arrêt*, II: 636
- kararın ek gerekçeleri, kararın bağlayıcı olmayan kısmı: *obiter dictum*, II: 787, 788, 789
- kararın mahkemede aleni veya kapalı duruşmada tefhim edilmesi: *delivery in open court or in camera*, II: 812

- kararın sebebi, kararın bağlayıcı olan kısmı, hüküm fıkrası: *ratio decidendi*, II: 788
- kararın tam olarak uygulanması: *satisfactory execution*, II: 638
- kararın tebliği: *service of the decision, signification de la décision*, II: 604
- kararın yazılması: *redaction*, II: 806
- kararın yürürlüğe girme: *entry into force of decision*, II: 813
- kararın yürürlüğe girmesinin ertelenmesi: *postponement of temporal effect*, II: 815
- kararlar: *arrêts*, II: 153
- kararlar: *décisions* - mahkeme kararı olarak, II: 437
- kararname: *décret, decree*, II: 123, 152, 366, 362, 649
- kararname: *Verordnung*, II: 649
- kararnameler: *ordinance*, I: 749
- karasuları: *eau territoriale*, I: 425
- karasuları: *territorial sea, eau territoriale*, I: 425
- karayla çevrili devletler: *landlocked states*, I: 428
- karişmama ilkesi (içişlerine): *principe de la non-intervention*, I: 433
- karişmama ilkesi (içişlerine): *principle of non-intervention*, I: 433
- karliyet ailesi: *famille royale*, I: hanedan, 457
- karma liste: *panachage*, I: 733
- karma sistemler: *systèmes mixtes*, I: 735
- karşı oy, muhalefet şerhi: *opinion dissidente, dissenting opinion*, II: 438, 632, 807
- karşı: *c. Contre* (davaları isimlendirmede), II: 585
- karşı-imza: *countersignature, contresaign, Gegenzeichnung, controfirma*, I: 114; II: 206, 238
- karşılıklılık, mütekaabiliyet: *reciprocity*, II: 583
- kasaba yöneticileri: *selectmen*, I: 659
- kasaba: *borough*, I: 539
- kasaba: *town*, I: 658
- katı anayasa: *rigid constitution, constitution rigide*, I: 118
- katılma hakları: *participation rights*, II: 509
- katılma ilkesi: *principe de participation*, I: 501
- katlı oy, katsayılı oy: *vote multiple*, I: 706
- kayıma sistemi: *spoils system*, II: 35
- kayıt (başvuru dilekçesinin): *registration*, II: 802
- kayıttan düşürme: *strike out of the list, raye l'affaire du rôle*, II: 631
- kazaî tasarruf: *acte juridictionnel*, II: 440
- kazanılmış haklar: *droits acquis*, I: 156
- kendi eşleri: *parium, peers*, II: 471
- kendi kaderini tayin hakkı: *right of self-determination, droit à l'autodétermination*, I: 416
- kendi vicdanı (na göre karar verme): *intime conviction*, II: 427
- kendiliğinden toplanma hakkı: *droit de se réunir de plein droit*, II: 137
- kendisiyle, asıl koşul: *per quam*, I: 150
- kesin hüküm, hükm-i kat'i, *jugement définitif*, II, 443, 444
- kesin hüküm, res iudicata: *res iudicata*, 821, II: 823
- kesin: *final, définitif*, II, 628, 634
- kesinleşme, katiyet kesbetme: *become final*, II: 812
- keşif: *discovery, découverte*, I: 420
- kısıtlı oy: *suffrage restreint*, I: 702
- kısmî veto: *veto partiel*, I: 839; *item veto* - - ABD'de, II: 37
- kısmî yenileme: *renouvellement partiel*, I: 757
- kıta sahanlığı: *continental shelf, plateau continental*, I: 426
- kıta: *continent*, I: 422
- kıyas: *analogia, argumentum a simili*, I: 236, 285
- kişi bakımından bağdaşmazlık: *incompatibility ratione personae, incompatibilité ratione personae*, II: 612
- kişi bakımından: *ratione personae*, II: 612
- kişi grupları: *group of individuals, groupe de particuliers*, II: 589
- kişi güvenliği: *sûreté*, II: 509
- kişi: *personne, person*, II: 477, 500
- kişisel federalizm: *fédéralisme personnel*, I: 525

- kişisel haklar: *individual rights, droits individuels*, II: 508
- kişisel kararını: *individual opinions* - anayasa yargısı, II: 807
- kişisel kusur: *faute personnelle*, II: 342
- kişisel oy: *vote personel*, I: 710
- kişisel özerklik: *autonomie personnelle*, I: 526
- kişisel suçlar: *délits personnels*, II: 84
- kişisel ve özel bir bağı: *personal and specific link*, II: 593
- klasik yorum teorisi: *théorie classique de l'interprétation*, I: 226
- kolejyal niyabet: *régence collégiale, regenza collegiale*, II: 53
- kolejyal yetkiler: *attributions collégiales*, II: 282
- kolejyal: *collégial*, I: 591; II: 261
- kolejyallik: *collégialité*, II: 46
- kolektif hürriyetler: *libertés collectives*, 509, II: 510
- kolektif olarak sorumlu: *collectively responsible*, II: 287
- kolektif sorumluluk: *collective responsibility, responsabilité collective, cabinet collective responsibility*, I: 591, 594; II: 261, 287, 335
- kolektif vekâlet: *mandat collectif*, I: 675
- kolektif: *collectif*, I: 591
- kolluk yönetmelikleri: *règlements de police* - Fransa'da, II: 374
- komünizmin alt aşaması: *lowest phase of communism, phase inférieure du communisme*, I: 391
- komünizmin üst aşaması: *higher phase of communism, phase supérieure du communisme*, I: 391
- konfederasyon: *confederation, confédération*, I: 486
- Kongre - ABD: *Congress*, I: 575
- Kongre Hükümeti - ABD: *Congressional Government*, I: 550, 580
- konu bakımından bağdaşmazlık: *incompatibility ratione materiae, incompatibilité ratione materiae*, II: 616
- konuşma, nutuk: *speech*, II: 139
- konut dokunulmazlığı: *inviolabilité du domicile*, II: 509
- Konvansiyon (özel meclis): *conventions*, I: 121
- konvansiyon: *convention*, I: 329
- konvansiyonel sistem: *système conventionnel, system of convention*, I: 557
- korporatif federalizm: *corporative federalism*, I: 525
- korsanlık: *pracy*, I: 428
- koruma: *protection*, I: 414
- koruyucu haklar: *defensive rights, droits défensifs*, II: 508
- köle ticareti: *slave trading*, I: 428
- köy: *village*, I: 658
- kral ile bir ortak anlaşmayla: *d'un commun accord avec le Roi*, II: 143
- kral: *king, roi*, I: 454, 589, 598; II: 47, 48
- Kralın Görevlileri: *King's Commissioners*, II: 150
- kralın krallıktan düşürülmesi: *déchéance*, II: 52
- kralî haklar: *droits régaliens*, II: 75
- kralî imtiyaz: *royal prerogative*, II: 194
- kralî müeyyide: *sanction royale*, I: 837
- kralî onay: *royal assent, sanction royale*, I: 206, 471, 749, 836, 837, 838; II: 140
- Kraliçe adına: *on the behalf of the Queen*, II: 210
- kraliçe: *queen, reine*, I: 454, 598; II: 48
- Kraliçenin haksız fiil alanında kişisel bağı-şıklığı: *Queen's personal immunity in tort*, II: 107
- Kraliçenin kişisel eylem ve işlemleri: *private capacity*, II: 107
- kraliyet ailesi, hanedan: *royale family, famille royale*, I: 457; II: 48
- kraliyet kararnameleri: *royal decrees*, II: 153, 155
- kraliyet kararnamesi: *royal decree*, II: 131, 150, 153, 182
- Krallığın durumu: *state of the Realm*, II: 139
- krallık: *regnum*, I: 364
- kredileri harcamama yetkisi: *impoundment of funds* - ABD, II: 41
- kritik tarih: *critical date*, I: 367
- kriz dönemlerinde olağanüstü yetkiler: *pouvoirs exceptionnels en temps de crise*, II: 164

kriz hâli: *état de crise*, II: 165
 kriz hâli: *Spannungsfall, state of tension*, II: 389
 kriz yetkileri: *pouvoirs de crise*, II: 164
 kukla devlet: *puppet State*, I: 370
 kukla hükümet: *puppet government*, I: 370
 kullanma: *usus*, II: 477
 kural-işlem: *acte-règle*, I: 817, 872
 kurucu birimleri: *constituent entities*, I: 499
 kurucu devletler: *constituent states*, I: 499
 kurucu iktidar: *pouvoir constituant*, I: 315
 kurucu meclis: *assemblée constituante, constituent assembly*, I: 328
 kurucu referandum: *référendum constituant, constituent referendum*, I: 330, 682
 kurucu, inşaf: *constitutif*, I: 217; II: 123, 543
 Kurul Başkanı: *Président du Conseil, Presidente del Consiglio*, II: 257, 292
 kurul halinde mahkeme, kolejyal yargı organı: *jurisdiction collégial*, II: 459
 kurul, konsey: *council, conseil*, I: 591; II: 261
 kurulmuş iktidarlara: *pouvoirs constitués*, I: 316
 kurumsal anayasa hukuku: *droit constitutionnel institutionnel*, I: 92
 kuşaklar arasında nesafet ve sürdürülebilirlik hakkı: *rights to intergenerational equity and sustainability*, II: 512
 kutsal: *sacrée, sacrosanct*, II: 83
 kuvvetler ayrılığı sistemleri: *systèmes de séparation des pouvoirs, systems of separation of powers*, I: 565
 kuvvetler ayrılığı, tefrik-i kuvva: *separation of powers, séparation des pouvoirs*, I: 538
 kuvvetler birliği sistemleri: *systèmes de confusion des pouvoirs, systems of unification of powers*, I: 554
 kuvvetlerin işbirliği: *collaboration des pouvoirs*, I: 588
 Kuzey Ligi (İtalya'da): *Lega Nord*, I: 535
 küçükten büyüğe (akıl yürütme): *minori ad maius*, I: 297
 küçükten büyüğe doğru akıl yürütme: *argumentum a minori ad maius*, I: 297

kültürel mirasa katılma hakkı: *right to participation in cultural heritage*, II: 512
 ---L---
 lafzî yorum: *textual interpretation, literal rule*, I: 230
 laiklik: *secularism, laïcité*, I: 127
 listeden silinme: *struck out of the list of cases*, II: 610
 listeli iki-turlu çoğunluk sistemi: *scrutin de liste à deux tours*, I: 725
 listeli tek-turlu çoğunluk sistemi: *scrutin majoritaire de liste à un seul tour*, I: 723
 liyakat sistemi: *merit system*, II: 35
 liyakatsizlik: *indignité*, I: 701
 Lizbon Andlaşması: *Treaty of Lisbon*, I: 488
 Lordlar Kamarası: *House of Lords*, I: 603, 598, 748
 Lordlar Kamarasının Temyiz Komitesi: *Appellate Committee of the House of Lords*, I: 603
 Lütherci Evanjelik Kilise: *Evangelical Lutheran Church*, I: 126, 460
 Lütherci Evanjelik Mezhebi: *Evangelical Lutheran Religion*, I: 126, 460
 ---M---
 maddî anayasa anlayışı: *conception matérielle de la constitution*, I: 189
 maddî anlamda anayasa: *constitution in the material sense, constitution au sens matériel*, I: 106
 maddî destek (bakanın devlet başkanına): *assistance matérielle*, II: 224
 maddî geçerlilik: *validité matérielle*, I: 150
 maddî kriter: *criterium matériel*, I: 816
 maddî mesele, vakia, fiilî mesele: *question of fact*, II: 457, 463, 471
 maddî sınırlar: *substantial limitations, limites matérielles*, I: 340
 maddî varlık: *existence matérielle*, 144, I: 191
 maddî varlık: *existence matérielle*, II: 834
 maddî yokluk: *inexistence matérielle*, II: 835
 mağdur: *victim, victime*, II: 591
 mahallî idareler, yerel yönetimler: *local administrations, collectivités territoriales*, I: 481

- mahallî idarelerin serbest idaresi: *libre administration des collectivités locales*, II: 376
- mahkeme: *court, cour, tribunal*, II: 451
- mahkemenin toplanması: *meeting, hearing* - anayasa yargısı, II: 802
- mahkemeye yanıltıcı bilgiler verilmesi: *misleading the Court, désinformation de la Cour*, II: 610
- mahzar: *adresse* - devlet başkanı, II: 138
- makale şamil iptal, geçmişe etkili iptal: *annulation rétroactive*, I: 217
- makamın yetki ve görevlerini yerine getirmede yetersizlik: *inability to discharge the powers and duties of the said Office*, II: 20
- makamlar hiyerarşisi: *hierarchy of authorities*, II: 670
- malî konular: *money matters*, 757, I: 877
- maliyeye yük: *oneri alle finanze*, II: 653
- manevî unsur, genel inanç: *opinio iuris, opinio necessitatis*, I: 195, 207
- mantiki yorum: *interprétation logique*, I: 234
- masumluk karinesi: *présomption d'innocence*, II: 506
- mecburî halkoylaması: *mandatory referendum, référendum obligatoire*, I: 354
- mecburî oy: *vote obligatoire*, I: 444, 446, 713, 714, 715,
- Meclis araştırması: *enquête parlementaire*, I: 859
- Meclis Başkanı: *Speaker*, I: 748
- meclis hükûmeti sistemi: *système du gouvernement d'assemblée, régime d'assemblée*, I: 557
- meclis: *assemblée*, I: 744
- meclisin kendi kendini toplantıya çağırması: *auto-convocation*, I: 558
- meclisin kendini kendi kararıyla feshi: *dissolution par décision de l'assemblée elle-même*, II: 117
- meclisin sürekliliği veya meclisin istimrarı: *permanence de l'assemblée*, I: 558
- meclisleri tatile sokma: *adjourn*, II: 38
- medeni hak ve vecibeler ile ilgili nizalar: *civil rights and obligations, droits et obligations de caractère civil*, II: 618
- medeni haklar (insan hakları): *civil rights*, II: 489
- medeni hürriyetler (insan hakları): *civil liberties*, II: 489
- medenî milletlerce tanınmış hukukun genel ilkeleri: *principes généraux du droit reconnus par les nations civilisées*, I: 161
- medenî rüşd: *majorité civile*, I: 699
- medenî usûl, hukuk usûlü: *procédure civile*, II: 430
- mefhum-u muhalefet, aksiyle kanıt: *argumentum a contrario*, I: 236, 294
- mekanist anayasa anlayışı: *conception mécaniste de la constitution*, I: 246
- mektupla oy: *vote par correspondance*, I: 711
- memleket (Almanya'da eyalet): *Bundesländer*, I: 497
- memur: *fonctionnaire*, I: 667
- memurlar: *civil servants, fonctionnaires*, II: 255
- memurlar: *magistrates*, I: 541
- menfaat teorisi: *interest theory*, II: 476
- menfaat, çıkar: *interest, intérêt*, II: 477
- merci kavramı: *notion d'instance*, II: 607
- merkezî devlet: *central government*, I: 498
- merkezî idare: *administration centrale*, II: 2
- merkezî tipte anayasa yargısı: *centralized type of judicial review, concentrated judicial review system*, II: 743
- merkezî üniter devlet: *État unitaire centralisé*, I: 483
- merkezîleşmiş hukuk düzenleri: *ordres juridiques centralisés*, I: 216
- mesaj gönderme hakkı: *droit de message*, II: 138
- mesaj: *message*, II: 138
- meskukat darbı, para basma: *coinage, minting money, battre monnaie*, II: 206
- meslek örgütleri: *corporations*, I: 650
- meslekî oy: *suffrage professionnel*, I: 709
- meslekten hâkimler: *juges de metier, juges de carrière, professional judges*, II: 462
- meslekten olmayan hâkimler, geçici hâkimler, *juges occasionnels, layman, lay judges, lay members of the court*, II: 462

- meşrutî monarşi: *monarchie constitutionnelle*, I: anayasal monarşi, 555
- metin sapkınları zamanı: *temps des 'obsédés textuels'*, I: 81
- metin-dışı: *extra-textuel*, I: 163
- metinselcilik: *textualism*, I: 231, 232
- metot bağdaştırmacılığı: *syncrétisme*, I: 51, 143
- metrukiyet: *désuétude*, 151, I: 212
- mevsuk: *authentique*, I: 844, 850, II: 141
- mevsukiyet işlemi: *acte de authentification*, I: 844, II: 241
- mevsukiyet: *authenticité, authentification*, I: 844, 845; II: 158, 194, 241, 642
- mikro-devletler: *micro-states*, I: 404
- militan demokrasi: *militant democracy, fighting democracy*, I: 643
- millet: *nation*, I: 443, 406
- milletin bölünmezliği: *indivisibilité de la nation*, I: 477
- milletlerin kendi kaderini bizzat tayin hakkı: *droit des peuples à disposer d'eux-mêmes*, I: 416
- milletvekili dokunulmazlığı, yasama dokunulmazlığı, parlamenter dokunulmazlık: *parliamentary inviolability, inviolabilité parlementaire*, II: 758
- Milletvekilleri Kongresi: *Congreso de los Diputados*, II: 274
- millî bakiye, ulusal artık, artık oyların ulusal düzeyde paylaşılması: *répartition des restes à l'échelon national*, I: 730
- millî egemenlik ilkesi: *theory of national sovereignty*, I: 443
- millî egemenlik teorisi: *théorie de la souveraineté nationale, theory of national sovereignty*, I: 443
- millî egemenlik: *souveraineté nationale*, I: 160
- Millî Güvenlik Konseyi: *National Security Council*, II: 24
- millî politika: *politique de la nation*, II: 283
- Millî Savunma Yüksek Kurul ve Komiteleri: *Conseil et Comités supérieurs de la Défense nationale*, II: 204
- milliyetler prensibi: *principe des nationalités*, I: 416
- misak: *pacte, alliance, agreement*, I: 326
- Model Parlâmento: *Great and Model Parliament*, I: 747
- modern anayasacılık: *constitutionnalisme modern*, I: 133
- monark: *monarch, monarque*, I: 454, II: 47
- monarşi: *monarchie, monarchy*, I: 454
- monarşik usûller: *modes monarchiques*, I: 324
- monist teori: *monistic theory, théorie moniste*, 641, II: 669
- muafiyet verme hakkı: *ius dispensandi*, I: 750
- muafiyet verme hakkı: *ius dispensandi*, II: 174
- muafiyet: *dispensatio*, II: 174
- muhalefet beyanı: *statement of dissent*, II: 438, 632
- muhalefet şerhi, karşı oy: *opinion dissidente, dissenting opinion*, II: 438, 632, 807
- mutat danışmalardan sonra: *après les consultations d'usage*, II: 301
- mutlak çoğunluk: *majorité absolue*, I: 724
- mutlak demokrasi: *democratie absolue*, I: 639
- mutlak monarşi: *absolute monarchy, monarchie absolue*, I: 456, 554
- mutlak primogenitur: *absolute primogeniture*, I: 458
- mutlak veto: *absolute veto, veto absolu*, I: 838, 121, 353, 471; II: 140
- muvafakat: *agrément*, II: 192
- müdahaleci: *interventionniste*, I: 384
- müeyyide: *sanction*, I: 147
- mülki: *autonomie territoriale*, I: ülkesel özerklik, 526
- mülkî: *territorial*, I: 489, 507, 528
- münhasır ekonomik bölge: *exclusive economic zone, zone économique exclusive*, I: 426
- münhasır federal yetki: *exclusive federal authority*, I: 518
- münhasır yasama yetkileri: *compétences législatives exclusives*, I: 518
- münhasır yetkiler: *compétences exclusives, exclusive powers*, I: 518

müphem veya fantezist başvurular: *confused or far-fetched complaints, griefs confus ou fantaisistes*, II: 621
 müsteşar: *undersecretary*, 319, II: 343
 müvekkil: *mandant*, I: 669
 müzakere için hazırlanma: *preparation of the case for trial* - anayasa yargısı, II: 802
 müzakere, görüşme: *délibération* - anayasa yargısı, II: 803
 müzakere, görüşme: *negotiation, négociation* - uluslararası anlaşmalar, II: 194, 642
 müzakerenin gizliliği: *secret du délibéré*, II: 435
 ---N---
 naip prens: *prince regent, prince régent*, I: 462, II: 53
 naip: *regent, régent*, I: 461, 462; II: 50, 52
 naiplik, niyabet: *régence, regency*, I: 462
 negatif statü hakları: *negative status rights*, II: 508
 negatif teamül: *coutume négative*, I: 212
 nesafet: *équité*, I: 156; II: 815
 nihâî karar: *final decision, décision définitive*, II: 603, 638
 nihâî mevsukiyet: *final authentication*, II: 651
 nisbî veto: *veto relatif*, I: 839
 nisbî (orantılı) temsil: *représentation proportionnelle*, I: 726
 nisbî çoğunluk: *relative majority, majorité relative, highest number of votes*, I: 722, II: 59
 nişanlar: *decorations*, II: 205
 nitelikli çoğunluk: *qualified majority, majorité qualifiée*, I: 119, 351; II: 59, 804
 niyabet konseyi: *conseil de régence*, I: 462
 niyabet konseyi: *conseil de régence*, II: 53
 niyabet, naiplik: *régence, regency*, I: 462
 niyabet: *regency, régence*, II: 52
 niyet, kanun koyucunun niyeti: *animus*, I: 198
 niyetseçilik: *intentionalism*, I: 232
 norm koyma yetkisi: *pouvoir normatif*, I: 478
 normal, medenî ve meşru bir eleştirinin sınırları: *bounds of normal, civil and le-*

gitimate criticism les limites d'une critique normale, civique et légitime, II: 610
 normatif haklar: *droits normatives*, II: 515
 normatif hiyerarşi: *normative hierarchy*, II: 670
 norm-hürriyetler: *libertés-normes*, II: 515
 normlar hiyerarşi: *hierarchy of norms*, II: 670
 noterlik fonksiyonu: *notarielle Funktionen*, II: 242
 ---O---
 objektif millet anlayışı: *conception objective de la nation*, I: 406
 olağan anlam: *plain, ordinary meaning*, I: 231
 olağanüstü durumlar: *extraordinary occasions*, II: 38
 olağanüstü hâl ilân etme: *déclaration de l'état d'urgence*, II: 165
 olağanüstü hâl: *état d'exception, state of exception, état d'urgence, state of emergency, estado de excepción*, II: 165, 388, 391
 olağanüstü önemde bir kamu yararı: *public interest of exceptional importance*, II: 815
 olağanüstü toplanabilmesi: *session extraordinaire*, II: 137
 olağanüstü yetkiler: *pouvoirs exceptionnels*, II: 165
 olayların aynı olması - davalarda: *identité des faits*, II: 607
 olayların incelenmesi: *establishment of the facts, établissement des faits*, II: 630
 olgusal yargılar: *jugements de fait*, I: 138
 olmazsa olmaz (şartlar): *sine qua non*, I: 151, 574
 oluşturmak, teşkil etmek: *constituer*, I: 26, 315
 onay (uluslararası anlaşmalar): *ratification*, I: 352, 878
 onay belgelerinin değişimi: *échange de lettre de ratification*, II: 199, 662
 onay izni: *autorisation de ratification*, II: 197, 657
 onay kararnamesi: *décret de ratification*, II: 650

- onay referandumu: *référandum de ratification*, I: 681
- onay, onaylama: *approval, ratification*, II: 194, 195, 647, 650, 653, 654, 656, 662
- onay: *assent, sanction*, I: 836
- onaylamayı reddetme: *refusal of the royal assent*, I: 837
- onaylanmalarına izin vermek: *autorisation de ratification*, I: 878
- onur kaynağı: *fons honorum*, II: 205
- onur kaynağı: *fountain of honour*, II: 205
- onursal imtiyazlar: *honorary privileges*, II: 205
- onursal payeler verme: *awarding of honors*, II: 205
- onursal payeler: *honors*, II: 205, 210
- onyedi hâkimlik büyük daire: *Grand Chamber of seventeen judges, Grande Chambre de dix-sept juges*, II: 581
- oranlılık ilkesi: *principle of proportionality in its narrow sense*, II: 551
- ordonans: *ordonnance* - mahkeme kararı olarak, II: 437
- ordonanslar: *ordonnances* - Fransa'da, II: 370
- orduların başı: *chef des armées*, II: 160
- organik kanunlar: *lois organiques*, II: 778
- organik kriter: *criterium organique*, I: 819
- Orleanist: *Orléaniste*, I: 603
- orta çağ: *middle ages, medieval period*, II: 494
- ortak hukuk: *common law*, I: 113, 114, 119
- ortak hukuk: *common law*, II: 457, 701
- ortak yetkiler: *compétences conjointes*, I: 518
- ortalama, mutasavvıt: *intermédiaire*, II: 838
- otomatik olarak ve kendiliğinden: *ope legis*, I: 460
- otoriter diktatörlükler: *authoritarian dictatorships*, I: 556
- oy birliği: *unanimous vote, vote unanime*, II: 628, 632
- oy çokluğu: *majority vote*, II: 632
- oy hakkı, *droit de suffrage*: I: 698
- oy hakkını eşitliği: *égalité du droit de suffrage*, I: 705
- oy hakkının genelliği: *universalité du suffrage*, I: 701
- oy pusulası: *bulletin*, I: 697
- oy vergisi: *poll tax*, I: 703
- oy: *suffrage*, I: 697
- oybirliği: *unanimity, unanimous vote*, II: 263, 632
- oylama hakkı, *droit de votation*: I: 698
- oylama: *vote*, I: 835; *votation*, I: 698
- Ö---
- ödeneklerin ihtisası: *spécialité des crédits*, I: 875
- ödev, vecibe: *duty, devoir*, II: 481, 482
- ölçülülük ilkesi: *principle of proportionality, principe de proportionnalité*, II: 400, 550
- ölçülülük ilkesinin üç alt ilkesi: *three sub-principles of the principle of proportionality*, II: 550
- ölüm sonrası evlilikler: *mariages posthumes*, II: 75, 206
- ölüm: *death, mort*, II: 19, 51, 68, 326
- ömür boyu: *viager*, I: 756
- ön anayasalık denetimi: *anticipatory review of constitutionality*, II: 747
- ön denetim: *anticipatory review of constitutionality*, II: 801
- ön izin (parlâmentonun): *autorisation préalable*, I: 880
- ön izni: *previa autorización* - İspanya uluslararası andlaşmalar, II: 202, 652
- ön karar: *preliminary decision*, II: 843
- ön referandum: *référandum antérieur*, I: 681
- önceden bilinebilirlik, teşhis edilebilirlik: *identifiability*, I: 582, 618
- önceden denetim: *a priori review* - anayasa yargısı, II: 747
- öncelik, evleviyet: *argumentum a fortiori*, I: 236, 297
- öneri: *initiative*, I: 834
- önerme: *énoncé, proposition, premise*, II: 440
- önleyici denetim: *preventive type of control*, II: 747
- önleyici sistem: *régime préventif*, II: 540
- önleyici: *preventive, préventif*, II: 608
- önsorun: *preliminary question, incident*, II: 751
- öz feshih: *auto-dissolution*, II: 117

- özel bakan: *special minister*, II: 319
 özel görevli mahkeme: *ad hoc* mahkeme, II: 95
 özel haklar: *droits privés*, II: 478
 özel hayatının gizliliği: *droit au respect de la vie privée*, II: 509
 özel hüküm: *lex specialis*, I: 310, II: 526
 Özel Konsey (İngiltire'de): *Privy Council*, I: 599, 749
 özel mahkeme sistemi: *jurisdiction spécialisée*, II: 743
 özel mahkeme: *ad hoc court*, II: 95
 özel önemdeki konularda: *matters of special importance*, II: 653
 özel yetki devri: *special delegation*, II: 154
 özerk bölge: *régions autonomes*, I: 533
 özerk bölgeler: *autonomous region*, II: 755
 özerk bölgelerin özyönetim organları: *organs of self-government of the autonomous regions*”, II: 216
 özerk düzenleme yetkisi: *pouvoir réglementaire autonome*, I: 630
 özerk düzenleme yetkisi: *pouvoir réglementaire autonome*, II: 284, 371
 özerk düzenleyici işlemler: *actes réglementaires autonomes*, I: 631
 özerk eyalet: *autonomous provinces*, I: 497
 özerk kararname (Fransa'da): *règlement autonome*, I: 631
 özerk kararnameler: *décrets autonomes*, II: 367
 özerk topluluklar: *autonomous communities*, II: 755
 özerk yönetmelikler: *règlements autonomes*, II, 371, 372
 özerk: *autonome*, II: 284
 özfesih: *auto-dissolution*, I: 558
 Özgür Alman İşçileri Partisi: *Freiheitliche Deutsche Arbeiterpartei*, II: 756
 özgür kişi: *thegns*, II: 471
 özgürleştirme: *libération*, II: 504
 özgürlük: *liberté*, II: 504
- P---
- para basma, meskukat darbi: *coinage, minting money, battre monnaie*, II: 206
 paraf: *paraphe*, II: 195, 642
 parlâmentarizm: *parliamentarism, parliamentarianism, parlementarisme*, I: 588
 parlâmenter hükûmet sistemi: *parliamentary system of government, système parlementaire de gouvernement*, I: 588
 parlâmenter hükûmet: *parliamentary government, gouvernement parlementaire*, I: 588
 parlâmenter monarşi: *monarchie parlementaire*, I: 457
 parlâmenter rejim: *parliamentary regime, régime parlementaire*, I: 588
 parlamenter sistem: *parliamentary system, système parlementaire*, 566, I: 588
 Parlamenterler Meclisi: *Parliamentary Assembly, Assemblée parlementaire*, II: 581
 parlâmento başkanı, 114: *speaker*, I: 199, 748
 parlâmento içtüzükleri: *standing orders of parliament, rules of procedure of parliament*, II: 774
 parlâmento kararları: *résolutions parlementaires* I: 828; *solutions of parliament*, II: 774
 parlâmento müsteşarı: *parliamentary under-secretary*, II: 256, 319, 343, 344, 345, 351
 parlamento müsteşarları: *junior ministers-İngiltire'de*, II: 345, 351
 parlâmento tarafından teyid: *confirmation by Parliament*, II: 651
 parlâmento tarafından uygun bulunması: *approval by the Parliament*, II: 649
 parlâmento üye tam sayısının salt çoğunluğu: *absolute majority of the members of Parliament*, I: 118, 351
 parlâmento üyeliğinin düşürülmesi: *removal from parliamentary office, loss of membership, déchéance du mandat parlementaire*, II: 758
 parlâmento: *parliament*, I: 598
 Parlamenterler Arası İnsan Hakları Komitesi: *Comité des droits de l'homme de l'Union interparlementaire*, II: 608
 parlâmentonun devamlılığı: *permanence du parlement*, II: 136
 parlâmentonun egemenliği: *parliamentary sovereignty*, I: 439
 parlâmentonun feshi: *dissolution of parliament*, I: 350, 602

parlâmentonun izni: *authorization by the parliament, autorisation préalable du parlement*, II: 203

parlâmentonun uygun bulması: *approval of the Parliament*, II: 652

parlâmentosuzluk zamanı: *Parlementslose zeit*, II: 126

parlâmentoyu olağanüstü toplantıya çağırma: *convocation du parlement en session extraordinaire*, II: 137

parlâmentoyu toplantıya çağırma: *convocation du parlement*, II: 136

partiler rejimi: *régime des partis*, I: 609

partitokrazi: *partitocrazia*, I: 608

plebisit: *plebiscite, plébiscite*, I: 331, 683

poliarşi: *polyarchy*, I: 634

politika açıklaması: *statement of the policy*, II: 139

potansiyel mağdur: *potential victims, victime dite 'potentielle'*, II: 592

pozitif statü hakları: *positive status rights*, II: 508

praeter constitutionem teamülleri: *coutumes praeter constitutionem*, I: 201

prezidansiyalizm: *presidentialism, présidentialisme*, I: 570

program hakları: *droits programmatoires*, II: 515

program hürriyetleri: *libertés-programmes*, II: 515

proletarya devrimi: *proletarian revolution, révolution prolétarienne*, I: 391

proletarya diktatörlüğü: *proletarian dictatorship, dictature du prolétariat*, I: 391

proleterya devrimi: *révolution prolétarienne*, I: 391

protokolde öncelik sırası: *ordre de préséance protocolaire*, II: 317

providansiyel ilâhî hukuk doktrini: *doctrine du droit divin providentiel*, I: 442

Québec Partisi: *Parti Québécois*, I: 531

raportör hakimler: *rapporteur judges*, II: 802

---R---

rasyonelleştirilmiş parlâmentarizm: *parlementarisme rationalisé*, I: 621

realist yorum teorisi: *théorie réaliste de l'interprétation*, I: 236

referandum, halkoylaması: *referendum, référendum*, I: 119, 446

referans norm: *norme de référence*, II: 777

res iudicata, kesin hüküm: *res iudicata, chose jugée*: II: 439, 821

res iudicata (kesin hüküm) gücü: *autorité de la chose jugée*, II: 446

re'sen: *ex officio*, II: 582, 805

resmen yayınlama: *official publication*, II: 653

resmî dil: *langue officielle*: I: 477

resmî din: *official religion*, I: 126

resmî gazete: *journal officiel*, I: 850, II: 141

resmî gazetede yayın: *publication in the official journal/gazette*, II: 812

ret (kararı): *rejet*, II: 808

ret kararları: *rejection decisions*, II: 808

rıza: *consent*, 649, II: 659

Rom milleti: *Romani nation*, I: 419

Roma Krallığı: *Regnum Romanorum*, I: 452

Romandiya: *Romandie*, I: 529

Romanist hukuk sistemi: *droits romanists*, II: 458

Romano-Germanik sistem: *système romano-germanique*, II: 458

ruh: *esprit*, I: 190

Rusya Federasyonu Başkanının normatif işlemleri: *normative acts of the President of the Russian Federation*, II: 775

rüşet yaşı: *age of majority*, I: 461; II: 50

---S---

sadakat: *allegiance*, I: 414

saf demokrasi: *pure democracy, démocratie pure*, I: 656

saf temsilî demokrasi: *démocratie représentative pure*, I: 666

saf: *reine, pure*, I: 51, 143

saflık: *pureté*, I: 51

sahip: *titulaire*, I: 323

sahipsiz toprak, sahipsiz ülke, 415: *terra nullius*, I: 420, 431

salik kanunu: *loi salique, salic law*, I: 459; II: 49

salt çoğunluk: *absolute majority, majorité absolue* II: 59, 804

saltanat sürme imkânsızlığı durumu: *situation d'impossibilité de regner*, I: 471

- sarih devir: *délégation expresse*, II: 70
savaş esiri: *prisoner of war*, I: 414
savaş hâli: *state of war, état de guerre*, II: 165, 388
savaş ilân edilmesine izin vermek: *autorisation de la déclaration de guerre*, I: 878
savaş ilân etme: *déclaration de guerre*, I: 878
savaş ilân etmek: *declare war, déclaration de guerre*, II: 202
savaşan asker: *combattant*, I: 414
savaşın sona ermesi: *fin des hostilités*, II: 202
savcılar: *magistrats du parquet*, II: 184, 468
Savoia Hanedanı: *Casa Savoia*, II: 57
savunma hâli: *Verteidigungsfall, state of defense*, II: 165, 389, 391
Savunma Yüksek Kurulu: *Consiglio supremo di difesa*, II: 204
sayılmış yetkiler: *enumerated powers, compétences énumérées*, I: 303, 516
seçim barajları: *election threshold, seuil électoral*, I: 734
seçim çevresi: *constituency*, I: 734
seçim koleji, seçim kurulu: *electoral college*, II: 19
seçim kotası: *quotient électoral*, I: 728
Seçim Mahkemesi (1919 Alman Anayasa-sında): *Wahlprüfungsgericht*, I: 718
seçim mahkemesi: *election court - İngiltere*, I: 717
seçim rüşü: *majorité électoral*, I: 699
seçim sistemleri: *systèmes électoraux, modes de scrutin*, I: 721
seçim uyuşmazlıkları: *electoral disputes, contentieux électoral*, I: 716, II: 758
seçim: *élection*, I: 666, 698
seçimin samimiliği: *sincérité de l'élection*, I: 715
seçimlere katılmama: *abstentionnisme*, I: 714
seçimli federal monarşi: *federal elective monarchy*, I: 463
seçimli monarşiler: *elective monarchies*, I: 462
seçme hakkı: *droit d'élection*, I: 698
seçme hakkı: *right of option*, I: 374
seçmen listesine yazılı olmak: *inscription sur les listes électorales*, I: 700
seçmenin bağımsızlığı: *indépendance de l'électeur*, I: 715
seferberlik hâli: *state of mobilization, état de mobilisation*, II: 165
seferberlik: *mobilisation*, II: 165
sekreter: *secretary -ABD'de bakan*, II: 7, 18, 22
sekreter: *secretary*, I: 572
selef devlet: *predecessor state*, I: 373
self-determinasyon hakkı, kendi kaderini tayin hakkı: *right of self-determination, droit à l'autodétermination*, I: 416
Senato: *Senate*, I: 575
Senatoda eşit oy hakkı: *equal suffrage in the Senate*, I: 120; II: 771
senatonun görüş ve onayını alarak: *by and with advice and consent of the Senate*, II: 33, 731
senyörün oğlunun silah kuşanması: *adoubement*, I: 873
serinleme süresi: *cooling-off period*, I: 624, II: 270
sert kuvvetler ayrılığı sistemi: *système de séparation rigide des pouvoirs, rigid separation of powers system, clear-cut separation of powers system*, I: 565
servete bağlı kısıtlı oy: *suffrage restreint par la fortune*, I: 702
seyahat hürriyeti: *liberté d'aller et de venir*, II: 509
sıcak takip hakkı: *hot pursuit*, I: 428
sıcak takip hakkı: *right of hot pursuit, droit de poursuite*, I: 428
sıfat-ı ârıza, arizi nitelik: *accidental*, I: 190
sıkıyönetim: *état de siège, state of siege, martial law, estado de sitio*, II: 166, 388, 391
sınıf savaşı: *class struggle, lutte des classes*, I: 390
sınıf: *ordres*, I: 709
sınırlama: *restriction, limitation*, II: 546
sınırlandırarak sayma: *limitative enumeration*, I: 281
sınırlandırarak sayma: *numerus clausus*, II: 524

- sınırlandırmanın sınırları: *Schranken-Schranken, limits to limits, limites aux limites*, II: 548
- sınırlar: *borders, boundaries, frontiers, frontières*, I: 423
- sınırlı monarşi: *limited monarchy, monarchie limitée*, I: 125, 456
- sınırlı oy: *suffrage restreint*, I: 444
- sınırlı sayıda, sınırlandırarak: *numerus clausus*, I: 281
- sınırsız: *illimité, unlimited*, I: 436, 324
- sıradan memurlar: *employees, ABD*, II: 35
- siberdemokrasi: *cyberdemocracy*, I: 661
- silahlı darbe: *armed coup*, II: 166
- silahlı kuvvetler üzerinde yüksek komuta: *supreme command over the armed forces*, II: 160
- silahlı kuvvetlerin komutanı: *comando della Forza armata*, II: 161
- silahlı kuvvetlerin komutası ile ilgili bazı yetkiler: *pouvoir de commandement militaire* - devlet başkanı, II: 159
- sistemik yorum: *interprétation systématique, structural interpretation, systematic reasoning*, I: 233
- site, medine: *city, şehir devleti*, I: 363
- site, şehir: *city*, I: 363
- sivil liste: *civil list, liste civile*, II: 53
- sivil ve askerî görevler: *emplois civils et militaires de l'Etat*, II: 149
- Sivil Yönetim Üzerine İkinci İnceleme: *Second Treatise of Civil Government*, I: 542
- siyasal andlaşmalar: *Politische Staatsverträge*, II: 649
- siyasal araştırma: *enquête politique*, I: 860
- siyasal kurumlar: *institutions politiques*, I: 54, 88
- siyasal nitelikte: *natura politica*, II: 653
- siyasal sorumluluk: *political responsibility, responsabilité politique*, II: 77
- siyasal suç: *crime politique*, II: 101
- siyasal yerindelik: *political expediency*, II: 325
- siyasî haklar: *political rights, droits politiques*, II: 509
- siyasî hukuk: *droit politique*, I: 80
- siyasî partilerin yasaklanması: *banning of political parties, interdictions des parties politiques*, II: 755
- siyasî rüş: *majorité politique*, I: 700
- siyasî sorumluluk: *responsabilité politique, political responsibility*, II: 332
- siyasî suçlar: *political offenses*, II: 28
- siyasî toplum: *société civile*, II: 499
- siyasî-cezaî: *politico-pénale*, II: 101
- somut norm denetimi: *concrete review of laws, concrete judicial review, contrôle concret des normes*, II: 750
- son dakika hakimleri: *last-minute justices*, II: 718
- son derece mahkemesi: *court of last resort*, II: 456
- sona erme: *extinction*, I: 373
- sonradan denetim: *a posteriori control*, II: 748
- sonraki referandum: *référendum postérieur*, I: 681
- sonuç yükümlülüğü: *obligation de résultat*, II: 637
- soru (parlâmentonun hükûmet denetleme yolu): *question*, I: 854
- soru zamanı: *question time*, I: 856
- soruşturma: *inquest*, II: 471
- soruşturmanın gizliliği: *secret de l'instruction*, II: 434
- sosyal haklar: *social rights, droits sociaux*, II: 508
- sosyal oy: *suffrage social*, I: 709
- sosyal sözleşme: *social contract, contrat social*, I: 393, 395, II: 499
- soylular: *patricii*, I: 452
- soyluluk unvanları: *titles of nobility*, II: 205
- sömüren sınıf: *exploiting class, classe exploiteuse*, I: 390
- sömürge ülkelerin bağımsızlığa kavuşması: *décolonization*, I: 319, 417
- sömürülen sınıf: *classe exploitée*, I: 390
- sömürülen sınıf: *exploited class, classe exploitée*, I: 390
- söylemek: *dictio*, II: 413
- sözcü: *porte-parole*, I: 671
- söze bağlılık, ahde vefa: *pacta sunt servanda*, I: 156, 173, 878

söze bağlılık, ahde vefa: *pacta sunt servanda*, II: 773
 sözleşme, birleşme: *foedus*, I: 496
 sözleşme: *contract, contrat*, II: 105, 340
 sözleşmeden dolayı Taca karşı dava açma hakkı: *right to sue the Crown in contract*, II: 106
 sözleşmeli şehirler: *chartered cities*, I: 497
 sözlü soru: *question orale*, I: 855
 sözlü usûl: *procédure orale*, II: 435
 sözlülük: *oralité*, II: 425
 Strasbourg Okulu: *Ecole de Strasbourg*, I: 86
 su ülkesi: *territory under water, territoire maritime*, I: 424
 suç: *delit, offense*, II: 340
 suçlama: *impeachment*, I: 578
 suçlandırma - İngiltere'de: *impeachment*, II: 333
 suçlandırma: *impeachment*, II: 25, 26
 suçlu: *guilty*, II: 471
 suçsuz: *not guilty*, II: 471
 sulh hakimleri: *Justices of the Peace*, II: 182
 sübjektif millet anlayışı: *conception subjective de la nation*, I: 412
 süre bakımından: *ratione temporis*, II: 395
 süre: *durée*, I: 197
 sürenin hesaplanması: *calculation of the period, calcul du délai*, II: 604
 süresinin dolması: *expiration de la durée*, II: 67
 sürgündeki hükümetler: *governments-in-exile*, I: 369
 ---Ş---
 şahsî birlik: *personal union, union personnelle*, I: 484
 Şansölye: *Kansler*, II: 292
 Şansölyenin demokrasisi: *Kansler democratie*, II: 312
 şart-ışlem: *acte-condition*, I: 872
 şehir: *city, citta*, I: 658
 şekil denetimi: *review of form*, II: 790
 şekil: *form, forme*, II: 789
 şekli anayasa - Lasalle: *formal constitution, constitution formelle*, I: 136

şekli anayasallık denetimi : *review of formal constitutionality, formal regularity*, II: 790
 şekli anlamda anayasa: *constitution in the formal sense, constitution au sens formel*, I: 106
 şekli kriter: *criterium formel*, I: 819
 şekli ve maddî uygunluk: *formal and material compatibility*, II: 789
 şey: *res*, I: 466
 şüphe veya varsayımlar: *suspicion or conjecture*, II: 592

---T---

tabiat hali: *status naturae, state of nature, état de nature*, I: 393
 tabiat hali: *status naturae, state of nature, état de nature*, II: 499
 tabiat üstü ilahî hukuk doktrini: *doctrine du droit divin surnaturel*, I: 441
 tabii hukukçu: *jusnaturaliste*, I: 173, 189
 tabii hukukun açık ihlali: *violation évidente du droit naturel*, I: 189
 tabii kanun: *lex naturalis*, II: 496
 tabii kaynak hakları: *right to natural resources*, II: 512
 tabii safсата: *naturalistic fallacy*, I: 140
 Tacin haksız fiilden doğan sorumluluğu: *liability of the Crown in tort*, II: 106
 tacin irtihali: *demise of the Crown*, I: 461, II: 51
 Tacin memurları: *Crown servants*, II: 106
 tacin otomatik intikali: *dévolution automatique de la Couronne* ilkesi, I: 461
 tacin otomatik intikali: *dévolution automatique de la Couronne*, II: 51
 Taç (İngiltere'de): *Crown*, I: 598
 taç giyme töreni: *coronation*, I: 461, II: 50
 Taç: *Crown*, II: 47, 342, 650
 tadadi sayma, örneklendirici sayma: *illustrative enumeration*, I: 284
 tahdidi sayma, sınırlandırarak sayma: *numerus clausus*: II: 505
 tahkik sistemi: *système inquisitoire*, II: 427
 Tahkim Mahkemesi: *Cour d'arbitrage*, II: 755
 tahkim: *arbitrage*, II: 653, 831
 tahtın boşalması: *vacancy of the throne, vacance du trône*, II: 51

- takip hakkı (sıcak takip): *droit de poursuite, hot pursuit*, I: 428
 takma isim: *pseudonymes*, II: 606
 taktik fesih: *dissolution tactique*, II: 128
 taleple bağlıdır: *bound by the petition*, II: 805
 tali kurucu iktidar: *pouvoir constituant dérivé*, I: 316, 335
 tam demokrasi: *démocratie intégrale*, I: 656
 tam insan: *l'homme total*, II: 504
 tam nispi temsil: *représentation proportionnelle intégrale*, I: 726, 730
 tam yetki belgesi: *lettre de pleins pouvoirs*, II: 642
 tam yetkili temsilciler: *plenipotentiaires, plénipotentiaires*, II: 643
 tamamlayıcı teamül: *coutume supplétive*, I: 201
 tanıma işlemi, bilme işlemi: *acte de connaissance*, I: 241
 tanıma: *recognition*, II: 517
 tanıma: *recognition, reconnaissance*, I: 368
 taraflar arasında: *inter partes*, II: 448, 820
 taraflarca hazırlama ilkesi, taraflarca ileri sürme ilkesi: *principe d'impulsion par les parties*, II: 424
 tarihi yorum: *interprétation historique*, I: 232
 tarihsel materyalizm: *historical materialism, matérialisme historique*, I: 390
 tasarılı teşebbüs: *initiative formulée*, I: 685
 tasarısız teşebbüs: *initiative non-formulée*, I: 685
 tasarruf edilmezlik ilkesi: *principe d'indisponibilité*, II: 427
 tasarruf ilkesi: *principe dispositif* - davada taraflarca tasarruf ilkesi, II: 423
 tasarrufta bulunma: *abusus*, II: 477
 tasdik: *certification*, I: 844
 tasdik: *certification*, II: 241
 tazmin: *redress, réparation*, II: 609
 tazminatın ödenmesi: *payment of compensation, paiement d'une indemnité*, II: 636
 teamül, örf ve âdet: *coutume, custom*, I: 193, II: 778
 teamüli anayasa: *customary constitution, constitution coutumière*, I: 110
 tebalar: *subject*, I: 497
 tebliğ: *notification*, II: 123, 812
 tedbirler: *mesures*, 367, II: 369
 tefhim: *pronouncement*, II: 812
 tek başına bir makam: *corporation sole*, II: 316
 tek başına birinci: *primus solus*, I: 591, II: 261
 tek biçimlilik ilkesi: *principe d'uniformité*, I: 510
 tek hâkim: *single-judge, juge unique*, II: 627
 tek hâkimli mahkeme: *jurisdiction à juge unique*, II: 459
 tek hâkimlik birimler, tek yargıç düzeni: *single-judge formations, formations de juge unique*, II: 581
 tek taraflı: *unilatéral*, II: 123
 tek tek: *ut singuli*, I: 675
 tek-başlılık: *monocéphalisme*, I: 571, II: 7
 tekçi: *moniste*, I: monist, 604
 tek-isimli iki-turlu çoğunluk sistemi: *scrutin uninominal à deux tours*, I: 725
 tek-isimli tek-turlu çoğunluk sistemi: *scrutin majoritaire uninominal à un seul tour*, I: 723
 teklif (anayasa değişikliğinde): *proposal, initiative, proposition*, I: 346
 teklik (devlet başkanlığının): *unité*, II: 46
 teklik veya birlik ilkesi (egemenlik): *principe d'unité*, I: 436
 tek-meclisli: *monocaméral, unicameral*, I: 557
 tek-meclislilik veya monokameralizm: *monocaméralisme*, I: 753
 tekrar seçilebilirlik: *rééligibilité; eligibility for re-election*, II: 66
 tekrar: *répétition*, I: 197
 tek-turlu çoğunluk sistemi: *scrutin majoritaire à un seul tour*, I: 722
 telafisi imkânsız sonuçlar: *irremediable effects*, II: 842
 teleolojik yorum: *interprétation téléologique, teleological interpretation*, I: 234
 temel hak ve hürriyetler: *droits et libertés fondamentaux*, II: 488

- temel hak ve hürriyetlerin korunması: *protection des libertés et droits fondamentaux*, II: 561
- temel hak ve hürriyetlerin sınırlanması: *restriction of basic rights, limitation des droits fondamentaux*, II: 548
- temel hak ve hürriyetlerin yükümlülere, ödevlilere, borçlularına: *débiteurs*, II: 533
- temel hak ve hürriyetlerinin düşürülmesi: *forfeiture of basic rights*, II: 760
- Temel Haklar ve Hürriyetler Bildirgesi: *Charter of Fundamental Rights and Basic Freedoms*, II: 777
- temel haklar: *Grundrechte*, II: 487, 489
- temel hakların üçüncü kişiler üzerindeki etkisi: *Drittwirkung von Grundrechten, third party effect of fundamental rights*, II: 539
- temel ilkeler: *basic principles*, I: 123, 125
- temel kanun (İsrail'de): *basic law*, I: 115
- temel norm: *Grundnorm*, I: 151
- temel: *fondamental*, II: 487
- Temmuz Monarşisi: *Monarchie de Juillet*, I: 603
- temsil olunan kişi: *représenté*, I: 667
- temsil: *représentation*, I: 666
- temsilci: *représentant*, I: 667, 675
- Temsilciler Meclisi (ABD): *House of Representatives*, I: 575
- Temsilciler Meclisi Başkanı: *Speaker*, II: 20
- temsilcilerin azledilememesi: *non-révocabilité des élus*, I: 686
- temsilcilerin azli: *révocation des élus, recall*, I: 444, 446, 686
- temsilî demokrasi: *démocratie représentative*, 444, 446, I: 665
- temsilî hükümet: *gouvernement représentatif*, I: 665
- temsilî vekâlet teorisi: *théorie du mandat représentatif*, I: 674
- Temyiz Mahkemeleri (ABD'de):: *Circuits Courts of Appeal*, I: 577
- temyiz mahkemesi: *cours de cassation, juge de cassation, court of appeal, appellate courts*, II: 456
- teokratik egemenlik teorileri: *théories théocratiques de la souveraineté*, I: 441
- tercihli oy: *vote préférentiel*, I: 733
- teşriî araştırma: *enquête législative*, I: 860
- teşriî devir: *délégation législative*, II: 154, 366
- teşriî içerikte işlemler: *acts of legislative content*, II: 407
- teşriî nitelik: *legislative nature*, II: 649
- teşriî tarih: *legislative history*, I: 232
- teşriî tefsir, yasama yorumu: *interprétation législative*, I: 227
- teşriî zorunluluk hali: *état de nécessité législative, legislative emergency, Gesetzgebungsnottstand*, I: 629
- teşvik etme hakkı: *the right to encourage*, II: 116
- tevsik edici: *authentificateur*, II: 159
- tevsik: *authentication*, I: 848; *attestation*, II: 150
- thalweg hattı: *thalweg line*, I: 423
- ticaret mahkemeleri: *tribunaux de commerce*, II: 463
- ticaret mahkemesi hâkimi: *juges consulaires*, II: 463
- Tiers Etat (üçüncü sınıf): *Tiers Etat*, I: 317
- toplantı dönemi: *session*, I: 624
- toplantı dönemi: *session*, II: 36
- toplantı dönemini kapatma zamanı: *time of adjournment*, II: 38
- toplantı dönemini kapatma: *clôture de la session*, II: 137
- toplantı döneminin bitmesi: *end of session, adjournment ABD*, II: 36
- toplantı döneminin kapatılması: *clôture des sessions*, II: 125, 136
- toplantı yetersayısı: *quorum, quorum for meeting*, I: 352
- toplantılar: *sessions*, I: 558
- toplantıların ertelenmesi: *prorogation*, II: 118, 125
- toplantılarını erteleme: *ajournement des sessions*, II: 136
- toplantıya çağırma: *convene, convocation*, II: 38, 118
- toplantıya katılan üye sayısı: *total number of present members*, I: 351
- topluluk oyu: *suffrage communautaire*, I: 709

toprak altı (toprak altı ülke): *territorial subsoil*, I: 422
 toprak esası (vatandaşlığı kazanmada): *ius soli*, I: 413
 toprak terki: *cession of territory*, II: 651
 toprak, ülke: *terre*, I: 364
 topraklar, ülkeler: *territories*, I: 497
 total anayasa değişiklikleri: *total revision*, II: 691
 total değişiklik: *total revision*, *Gesamtänderung*, II: 770
 totaliter diktatörlük: *totalitarian dictatorship*, I: 556
 Toulouse Okulu: *École de Toulouse*, I: 86
 town meeting başkanı: *town meeting moderator*, I: 659
 tutulmuş adalet: *justice retenue*, II: 421
 tüketici liste: *liste exhaustive*, II: 505
 tüketici sayma: *énumération exhaustive*, II: 524
 tümünden değişiklik (anayasanın): *total revision*, *Gesamtänderung*, I: 119; II: 770
 türev düzenleme yetkisi: *pouvoir réglementaire dérivé*, II: 372
 türev, müştak, *dérivé*, II: 365
 tüzel kişiler: *legal persons, personnes morales*, 477, II: 530

---U---

U. S.: *United States Reports*, I: 5
 ultra petita (talep dışı) karar verme yasağı: *ultra petita*, II: 424
 ulus devlet: *nation state*, I: 418
 ulusa mesaj: *message à la nation*, II: 139
 ulusal düzey: *national level*, I: 498
 Ulusal Konsey: *Conseil national*, I: 502
 ulus-altı düzey: *sub-national level*, I: 498
 Uluslararası Adalet Divanı: *International Court of Justice, Cour internationale de justice*, II: 580
 uluslararası andlaşma yapma yetkisi: *treaty power, ABD*, II: 31
 uluslararası andlaşmalar: *international treaties, traités internationales, international instruments, trattati internazionali*, II: 641, 669, 652,
 Uluslararası Ceza Mahkemesi Roma Antlaşması: *Rome Statute of the International Criminal Court*, I: 434

Uluslararası Ceza Mahkemesi: *International Criminal Court, Cour pénale internationale*, I: 434
 uluslararası geçerlilik: *validité internationale*, II: 668, 780
 uluslararası gözetimde mıntıka: *internationally supervised district*, I: 497
 uluslararası hukuk kuralları ve evrensel olarak tanınmış prensipler: *universally recognized principles and rules of international law*, II: 782
 uluslararası hukuk: *international law, droit international*, I: 56
 uluslararası hukukî kişilik: *international legal personality*, I: 373
 uluslararası hukukun evrensel olarak tanınmış normları: *universally recognised norms of international law*, II: 779
 uluslararası hukukun genel ilkeleri: *general principles of international law*, II: 778
 uluslararası hukukun genel kabul görmüş kuralları: *generally recognized rules of international law*, II: 782
 uluslararası kamu hukuku: *public international law, droit international public*, I: 56
 uluslararası soruşturma ve çözüm mercii: *instance internationale d'enquête ou de règlement, procedure of international investigation or settlement*, II: 607
 usul-fürü (direkt soy): *ligne directe, direct heir*: I: 458
 uyarma hakkı: *droit d'avertir, right to warn*, II: 115
 uygulama yönetmelikleri: *règlements d'exécution des lois*- Fransa, II: 372, 375
 uygun bulma: *approbation, approval*, II: 197, 649, 656, 662
 uygun görüş: *avis conforme, consent opinion*, II: 122, 139
 uyuşmazlık, ihtilaf: *litige*, II: 415
 uyuşturucu kaçakçılığı: *drug trafficking*, I: 428
 uzay: *air space*, I: 428
 uzlaşma: *consensus*, I: oydaşma, 198
 uzlaşmacı demokrasi modeli: *consensus model of democracy*, I: 645, 648
 Uzun Parlâmento: *Long Parliament*, I: 750

---Ü---

üç hâkimlik komiteler: *committees of three judges, comités de trois juges*, II: 581
 üç unsur teorisi: *Dreielementenlehre, three elements theory*, I: 360
 üçte iki çoğunluk: *majority of two thirds*, I: 351
 üçüncü kişi: *third party*, II: 539
 üçüncü kişiler üzerinde doğrudan etki: *unmittelbare Drittwirkung*, II: 539
 üçüncü kişiler üzerinde dolaylı etki: *mittelbare Drittwirkung*, II: 539
 üçüncü kuşak haklar: *droits de la troisième génération, third-generation human rights*, II: 512
 ülke değişimi: *variazioni del territorio*, II: 653
 ülke kazanılması: *acquisition of territory, acquisition du territoire*, I: 420
 ülke: *territory, territoire*, I: 419
 ülkenin anı saldırıya: *actual or imminent aggression*, II: 202
 ülkenin bitişikliği: *contiguity of the territory*, I: 424
 ülkenin bölünmezliği: *indivisibilité du territoire*, I: 477
 ülkenin bütünlüğü ilkesi: *principe de l'intégrité territoriale*, I: 430
 ülkenin genel siyaseti: *general policy of the country*, II: 282
 ülkenin genel siyasetini yürütme: *conduct of the general policy of the country*, II: 282
 ülkenin üstün kanunu: *supreme Law of the Land*, II: 676, 680, 699
 ülkesel bütünlük: *territorial integrity*, I: 417, 430
 ülkesel egemenlik: *territorial sovereignty*, I: 421
 ülkesel, yersel, coğrafi, bölgesel, mülkî: *territorial*, I: 489, 507, 528
 üniter devlet: *unitary state, État unitaire*, I: 476
 üst meclis: *chambre haute, upper house*, I: 756
 üst üste gelme: *superposition*, I: 498
 üst yapı: *superstructure*, I: 390

üstünlük hükmü: *supremacy clause*, II: 676, 680, 699
 üstünlük: *prééminence*, II: 293
 üye tam sayısı: *total number of members*, I: 351
 üyelere yardımcı olan hukukçular: asistanlar, *clerical staff, clerks, référendaires, letrados, registrars, assistants, auditors, general secretaries, researchers*, vs, II: 802
 üyelerinin görüşü: *opinion*, II: 806
 ---V---
 v. versus (davaların isimlendirilmesinde karşı anlamında): *versus*, II: 585
 vali: *governor*, I: 511
 Valon Bölgesi: *Wallonie*, I: 530
 vatana ihanet, yüksek ihanet: *high treason, haute trahison, alta tredimento*, II: 91, 105, 757
 vatana ihanet: *high treason, haute trahison*, I: 473
 vatana yararlılık: *bien mérité de la patrie*, I: 819
 vatandaş, ABD'de federal vatandaş: *national*, I: 500
 vatandaşlık konusunda devletin serbestliği doktrini: *doctrine of the freedom of states in matters of nationality*, I: 413
 vatandaşlık: *nationality, citizenship, nationalité, citoyenneté*, I: 413, 699
 vatansızlık: *statelessness*, I: 415
 vekâlet: *intérim, interim, substitute, representation*, II: 70
 vekâlet: *mandat*, I: 669
 vekaletle oy: *vote par procuration*, I: 710
 vekil bakan: *acting minister*, II: 330
 vekil başkan: *acting president*, II: 20
 vekil cumhurbaşkanı: *acting president, interim president, président intérimaire*, II: 72
 vekil hükûmet: *interim government*, II: 280
 vekil: *mandataire*, I: 669
 vekil-vali: *lieutenant-governor*, I: 511
 veraset veya intikal kuralları: *order of succession*, I: 458
 veraset veya intikal kuralları: *order of succession*, II: 49
 veraset: *hérédité*, II: 10

- veraset: *heredity, hérédité*, I: 593
- vergiye bağlı oy: *suffrage censitaire*, I: 702
- vergiye rıza: *consentement à l'impôt* ilkesi, I: 873
- verilmiş yetki, verme yetki: *attributed power, compétence d'attribution*, I: 298, 304, 517
- verilmiş yetkiler, verme yetkiler: *attributed powers, compétences d'attribution*, II: 360, 706, 753, 843
- vicdanî delil: *intime conviction*, II: 424, 428
- Westminster modeli demokrasi: *Westminster model of democracy*, I: 646
- Westminster sistemi: *Westminster system*, I: 588
- Y---
- ya hep, ya hiç oyunu: *zero sum game*, I: 584
- yabancı (Atina'da): *metek*, II: 493
- yaklaşım nispî temsil: *représentation proportionnelle approchée*, I: 726
- yan soy, civar: *ligne collaterale*, I: 459
- yapay çoğunluklar: *manufactured majorities*, I: 647
- yapıcı güvensizlik oyu: *motion de censure constructive, motion of constructive censure, constructive vote of no confidence, konstruktives Misstrauensvotum*, I: 626
- yapıcı güvensizlik önergesi: *constructive vote of no confidence; motion de défiance constructive*, I: 871, II: 276
- yapıcı: *auteur*, II: 373
- yapım işlemi: *acte de confection*, I: 844, II: 241
- yararlananlar: *bénéficiaires*, II: 527
- yararlanma: *fructus*, II: 477
- yargı birliği: *unité des juridictions*, II: 457
- yargı fonksiyonu: *fonction juridictionnelle, judicial function*, I: 817; II: 412
- yargı işlemi: *acte juridictionnel*, II: 436
- yargı kararı: *décision juridictionnelle, judicial decision*, II: 440
- Yargı Kuvveti Genel Konseyi: *Consejo General del Poder Judicial*, II: 182
- yargı kuvveti: *judicial power*, I: 541
- yargı organı: *judiciary, judicature, organe juridictionnel, jurisdiction*, II: 411, 449
- yargı: *judiciary*, I: 123
- Yargıç Lordlar: *Law Lords*, I: 603
- yargıç yapısı anayasa: *judge-made constitution*, I: 113
- yargıç yapısı hukuk: *judge-made law*, I: 241
- yargılama kuvveti (Montesquieu): *puissance de juger*, I: 545
- yargılama yetkisi: *compétence de juger*, II: 420
- yargılanmanın yenilenmesi yoluyla davanın tekrar görülmesi: *reopening of the proceedings, réouverture de procédure*, II: 636
- yargılanmış şeyin otoritesi: *autorité de la chose jugée*, II: 822
- yargısal araştırma: *enquête judiciaire*, I: 860
- yargısal denetim: *judicial review*, II: 697
- yargısal işlem: *acte juridictionnel*, II: 414
- yargısal meclis araştırması: *enquête parlementaire judiciaire*, I: 862
- yargısal olmayan anayasaya uygunluk denetimi: *contrôle non juridictionnel de constitutionnalité*, II: 697
- yargısal yorum, kazaî tefsir: *interprétation judiciaire*, I: 228
- yargısal: *judicial, judiciaire*, II: 608
- yargısal-benzeri: *quasi-judicial, quasi judiciaire*, II: 608
- yarı-başkanlık sistemi: *régime semi-présidentiel, semi-presidential system*, I: 585
- yarı-doğrudan demokrasi: *démocratie semi-directe*, 446, I: 679
- yarı-doğrudan hükümet: *gouvernement semi-direct*, I: 679
- yarı-Salik kanunu: *semi-Salic law*, I: 459
- yarışan oy: *concurring opinion*, II: 438, 632, 807
- yarışan yasama yetkisi: *compétence législative concurrente, concurrent legislative jurisdiction*, I: 518
- yarışan yetkiler: *compétences concurrentes, concurrent powers*, I: 518
- yarı-teşriî: *quasi-legislative*, II: 34
- yarı-yargısal: *quasi-judicial*, II: 34
- yarmak: *trancher*, II: 414

- yasama (organı): *legislature*, I: 123, 510, 744
- yasama fonksiyonu: *fonction législative*, I: 817
- yasama işlemi: *acte législatif*, I: 825
- yasama kavalyesi: *cavalier législatif*, I: 877
- yasama kuvveti: *puissance législative*, I: 544
- yasama meclisi: *assemblée législative*, I: 744
- yasama organı: *organe législatif, legislature, legislative branche*, I: 510, 744
- yasama referandumu veya teşriî referandum: *référéndum législatif*, I: 683
- yasama, İngiltere’de yasama organının koyduğu kurallar: *legislation*, I: 113, 199
- yaş (oy hakkında): *âge*, I: 699
- yaşayan anayasa: *living constitution*, I: 233
- yaşlılık esası: *order of seniority*, I: 458, II: 49
- yatay etki: *effets horizontaux, horizontal effect*, II: 538
- yatay kuvvetler ayrılığı: *horizontal separation of powers, division horizontale du pouvoir*, I: 515
- yaygın yargısal denetim sistemi: *diffuse judicial review system*, II: 740
- yayın: *publication* –uluslararası anlaşmalar, II: 199
- yayın: *publication*, I: 842, 850
- yayınlama: *publication*, II: 123, 663
- yazılı açıklamaları: *written observations, observations écrites*, II: 630
- yazılı anayasa: *written constitution, constitution écrite*, I: 110
- yazılı hukuk: *droit légal*: I: 211
- yazılı soru: *question écrite*, I: 855
- yazılı usûl: *procédure écrite*, II: 435
- yazısız anayasa: *unwritten constitution, constitution non-écrite*, I: 110
- yedek üyeler: *substitute members*, II: 803
- yedeklik: *supléance*, II: 70
- yedi hakimlik daireler: *chambers of seven judges, chambres de sept juges*, II: 581
- yedi yıllık sistem: *septennat*, II: 65
- yemin yardımcısı: *oath-helpers*, II: 470
- yemin: *oath, serment*, II: 51, 63, 470
- yemini desteklemek için onbir kişiyi: *oath-helpers*, II: 470
- yeminli ifade de yalan söylemek: *perjury*, II: 27
- yeni görüşme: *nuova deliberazione*, I: 841
- yeni olaylar: *faits nouveaux*, II: 607
- yeniden, sıfırdan: *ab initio*, I: 323
- yer bakımından bağdaşmazlık: *incompatibility ratione loci, incompatibilité ratione loci*, II: 614
- yer bakımından: *ratione loci*, II: 397, 614
- yerel yönetimler, mahalli idareler: *collectivités locales*, II: 3
- yerel yönetimler: *local administrations*, 481
- yerindelik denetimi: *contrôle d’opportunité*, II: 792
- yerine getirmenin bakanlar komitesi tarafından gözetimi: *supervision of execution*, II: 637
- yerli hakların korunması: *right to indigenous peoples*, II: 512
- yersel, mülkî: *territorial*, I: 489, 507, 528
- yersel, yer yönünden: *territoriale*, II: 2
- yeteneğe bağlı oy: *suffrage capacitaire*, I: 703
- yeter sayı: *quorum*, II: 59
- yetki kanunu (Fransa’da): *loi d’habilitation*, II: 370
- yetki kanunu: *loi d’habilitation*, II: 370
- yetki paylaşımı: *répartition des compétences, division of powers*, I: 515, 516
- yetki uyuşmazlıkları: *conflits d’attributions, conflict of jurisdiction*, I: 521, II: 754
- yetki yetkisi: *kompetenzkompetenz*, I: 438
- yetki: *compétence*, II: 158
- yetkilerin teyidi: *vérification des pouvoirs*, I: 717
- yıllık toplantılar: *annual sessions*, II: 36
- yok hükmünde: *nul et de nul effet*, I: 217, II: 833
- yokluğun tespiti davası: *recours en déclaration de l’inexistence veya recours en constatation de nullité*, II: 833
- yorum ilkeleri: *canons of interpretation, maxims of interpretation*, I: 258

yorum yöntemleri: *methods of interpretation*, I: 230
 yorumlayıcı teamüller: *coutumes interprétatives*, I: 201
 Yönetim ve Bütçe Ofisi: *Office of Management and Budget*, II: 24
 yönetmelikler: *règlements*, II: 153
 yönlendirme: *orientation*, II: 313
 yumuşak anayasa: *flexible constitution, constitution souple*, I: 117
 yumuşak kuvvetler ayrılığı sistemi: *système de séparation souple des pouvoirs, soft separation of powers system*, 565, I: 587
 yurtdışı gezisi: *foreign travel, voyage extérieur*, II: 70
 yurttaş milliyetçiliği: *civic nationalism*, I: 418
 yüce divan: *high court, haut cour*, II: 100, 698
 Yüksek Adalet Divanı: *Haute Cour de la Justice*, II: 96
 yüksek çoğunlukçu merdiven: *the super-majoritarian escalator*, II: 396
 yüksek ihanet: *high treason, haute trahison, alta tradimento, Hocverrat*, II: 89, 99
 Yüksek Mahkeme Başkanı: *Chief Justice*, II: 26
 Yüksek Mahkeme hâkimleri: *judges of the Supreme Court*, II: 33
 Yüksek Mahkeme nezdindeki Savcı: *Procurator General at the Supreme Court*, II: 182
 yüksek mahkeme: *supreme court*, II: 456
 Yüksek Mahkemenin Baş Yargıcısı: *Chief Judge of the Supreme Court*, II: 186
 Yüksek Yargı Konseyi: *Supreme Judicial Council*, II: 184
 Yükümlüler, ödevlileri, borçlular, *débiteurs* – temel hak ve hürriyetler, II: 532
 yükümlülükler: *obligations*, I: 246
 yürürlüğe girme: *entrée en vigueur, entry into force*, I: 853
 yürütme departmanları, bakanlıklar: *executive departments*, II: 21
 yürütme departmanlarından her birinde bulunan baş görevlisi: *the principal officer*

in each of the executive departments, II: 22
 yürütme fonksiyonu: *fonction exécutive*, I: 817, II: 1
 yürütme imtiyazı: *executive privilege*, II: 38
 yürütme işlemi: *acte exécutive*, II: 356
 yürütme işlemleri: *actes exécutives, executive acts*, II: 85, 356
 yürütme organı: *organe exécutif, executive branch*, I: 511, II: 1, 2
 yürütme: *executive*, I: 123
 yürütmek: *conduct, direct*, II: 283

---Z---

zaman bakımından bağdaşmazlık: *incompatibility ratione temporis, incompatibilité ratione temporis*, II: 615
 zaman bakımından etki: *temporal effect, effet de la décision dans le temps*, II: 813
 zamansal sınırlar (anayasa değişikliğinde): *limites temporelles*, I: 345
 zarar: *dommage, préjudice*, II: 633
 zaruret hâli teorisi: *theorie de l'État de nécessité, theory of the state of necessity*, II: 386, 556
 zımnî güven: *confiance implicite*, I: 623
 zımnî ilga doktrini: *doctrine of implied repeal*, I: 338
 zımnî ilga: *dérogação*, I: 212
 zımnî yetkiler teorisi: *théorie des pouvoirs implicites, theory of implied powers*, I: 517
 zimmet: *bribery*, 26, II: 27
 zorbalık, despotizm: *despotisme*, I: 456
 zorlama istifa: *démision forcée*, II: 82, 252
 zorlamalar: *contraintes*, I: 246
 zorunlu fesih: *involuntary dissolution*, I: 372
 zorunlu oy: *vote obligatoire*, I: 446
 zorunlu referandum: *obligatory referendum, référendum obligatoire*, I: 119, 682

Kemal Gözler, Anayasa Hukukunun Genel Teorisi, Bursa, Ekin Yayınevi, 2011, 2 Cilt (32+973; 32+1040 s.) (www.anayasa.gen.tr/ahgt.htm)